

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի 2018թ. գիտական և գիտակազմակերպական գործունեության հիմնական արդյունքների մասին

1. Կարևորագույն արդյունքները

«Ստվերային շրջանառությունների բացահայտման և հարկերը թաքցնելու հնարավորությունների սահմանափակման ուղիները ՀՀ-ում» թեմայի շրջանակներում (ղեկ.՝ ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, տ.գ.դ., պրոֆ. Վ.Լ.Հարությունյան) կատարված հետազոտության արդյունքում ցույց է տրվել, որ վերջին երկու տասնամյակներում աշխարհի տարբեր երկրների տնտեսագետների ուշադրությունը սևեռվել է «ստվերային տնտեսություն» կոչվող երևույթի վրա, քանի որ չկա մի երկիր, որի տնտեսական զարգացման ռազմավարության առաջնահերթությունների շարքում չլինի ստվերային տնտեսության բացահայտման և կրճատման հիմնախնդիրը: Թեմայի շրջանակներում հանգամանալից ներկայացվել է հարկային վարչարարության նոր մեխանիզմների և նոր կիրարկվող հարկային օրենսդրության ազդեցությունը պետական բյուջեի եկամուտների հավաքագրման, ստվերի, կոռուպցիոն ռիսկերի կրճատման վրա՝ շեշտադրում կատարելով հավասար մրցակցային պայմանների ապահովմանը, ինչպես նաև կատարվել են գործնական նշանակության հարցադրումներ, առաջադրվել են դրանց հնարավոր լուծումները: Ուսումնասիրությունները իրականացվել են ստվերային տնտեսության առաջացման և ընդլայնման պատճառների, տնտեսական և քաղաքական գործոնների բացահայտման, ստվերային տնտեսության ծավալների գնահատման և դրանց կրճատման ուղղությամբ համապատասխան միջոցառումների մշակման համատեքստում:

«Միջուկային էներգետիկայի զարգացման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում» թեմայի շրջանակներում (ղեկ.՝ տ.գ.թ. Հ.Ա.Մարկոսյան) միջուկային էներգետիկայի ոլորտի զարգացման միջազգային միտումների համակարգման արդյունքում ցույց է տրվել, որ ոլորտի զարգացման հեռանկարներն առկա տեխնոլոգիական զարգացումների պայմաններում խիստ կասկածելի են՝ պայմանավորված միջուկային վառելիքի առաջարկի կրճատման, օգտագործված միջուկային վառելիքի և միջուկային թափոնների վերամշակման տեխնոլոգիաների անկատարության և բացակայության, միջուկային թափոնների մշտական պահպանման պաշտոնապես գործող պահեստային տարածքների բացակայության, շահագործման հանձնվող նոր ռեակտորների թվի և վերականգնվող էներգիայի շահագործման ինքնարժեքի շարունակական անկման, ինչպես նաև մրցունակության բարձրացման և այլ գործոններով:

«Արտահանման խթանման և ներմուծման փոխարինման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում» թեմայի շրջանակներում (ղեկ.՝ տ.գ.թ. Լ.Ն.Մարգարյան) հիմնավորվել է, որ ՀՀ-ում արտահանումը 2000-2016թթ. ունեցել է բավականին բարձր կենտրոնացվածություն. 4 ապրանքախմբերի (թանկարժեք քարեր և մետաղներ, ոչ թանկարժեք մետաղներ, պատրաստի սնունդ, հանքահումքային ապրանքներ) միջինում բաժին էր ընկնում արտահանման 82.9%-ը: Հարկ է նշել, որ արտահանման մեջ գերակշռում է միջանկյալ հումքը, որի արտադրությունում ստեղծվող ավելացված արժեքի կշիռը խիստ սահմանափակ է և ենթակա է միջազգային գների նշանակալի տատանումներին, ինչն էլ ավելի է մեծացնում արտահանման խոցելիությունը: Առևտրային հաշվեկշռի պակասորդը

2016թ. ՀՀ-ում կազմել է ՀՆԱ-ի ավելի քան 16%-ը, ինչը ցույց է տալիս արտաքին առևտրի զգալի անկատարությունը:

2. Բազային ֆինանսավորմամբ ստացված արդյունքները

«Ստվերային շրջանառությունների բացահայտման և հարկերը թաքցնելու հնարավորությունների սահմանափակման ուղիները ՀՀ-ում» թեմայի շրջանակներում (ղեկ.՝ ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, տ.գ.դ., պրոֆ. Վ.Լ.Հարությունյան) ցույց է տրվել, որ Հայաստանում որևէ պետական կառույցի կողմից ստվերային տնտեսության չափերի հանգամանակից գնահատում և խորը վերլուծություն դեռևս չի իրականացվել: Այսպես, գնահատման ուղղակի մեթոդների կիրառմամբ և առկա ռիսկերի բացահայտման միջոցով ստվերային գործունեության չափերը ըստ Պետական եկամուտների կոմիտեի գնահատականների 2016թ. դեկտեմբերի վերջին խոշոր հարկ վճարողների մոտ կազմել է 48,8 տոկոս, իսկ ըստ տարբեր միջազգային կազմակերպությունների կողմից կատարված գնահատումների՝ 35-40 տոկոս, որոնց գնահատումները հիմնականում կատարվում են անուղղակի մեթոդների կիրառմամբ: Սակայն որքան էլ բարդ է ստվերային տնտեսության չափերի գնահատումը, այն չափազանց կարևոր է ինչպես տնտեսական աճի վերլուծության, այնպես էլ տնտեսական քաղաքականության ուղղությունների սահմանման տեսանկյունից: Ստվերային տնտեսության իրական պատկերը հնարավորինս համակողմանիորեն ներկայացնելու, իրական գնահատականների, տնտեսության առանձնահատկությունների, ստվերի առաջացման նախապայմանների, գերակշռող տեսակի բացահայտման համար նպատակահարմար է չսահմանափակվել մեկ կամ երկու մեթոդների կիրառմամբ, այլ կիրառել կոմպլեքս մեթոդներ:

«Միջուկային էներգետիկայի զարգացման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում» թեմայի շրջանակներում (ղեկ.՝ տ.գ.թ. Հ.Ա.Մարկոսյան) բացահայտվել են Հայաստանում միջուկային էներգետիկայի զարգացման փաստարկները, որոնց շարքում կարևոր նշանակություն ունեն տնտեսական տեսանկյունից միջուկային վառելիքի տեղափոխման մատչելիությունը, միջուկային էներգիայի համեմատաբար էժանությունը, երաշխավորված հզորությունը, էկոլոգիապես մաքրությունը, ինչպես նաև ոլորտի զարգացման խոչընդոտները, որոնց շարքում են վառելիքի ներկրվող բնույթը, միջուկային վթարների բացառման անհնարինության վիճակագրական հիմնավորումները, Հայկական ԱԷԿ-ի տեղադիրքը ահաբեկչության հետ կապված ռիսկերը, ԱԷԿ-ի բարոյական մաշվածությունն ու նոր էներգաբլոկի շինարարության ֆինանսատնտեսական չլուծված խնդիրները, և այլն: Հայաստանի համար ԱԷԿ ունենալու և չունենալու հարցը չի կարող սահմանափակվել միայն տնտեսական հիմնավորումներով: ԱԷԿ-ի գոյությունը վկայում է Հայաստանի միջուկային պետության կարգավիճակը, որը մուտք ունի դեպի միջուկային պետությունների ակումբ: Միջուկային ոլորտում ՀՀ քաղաքականությունը պետք է ուղղված լինի գործող էներգաբլոկների հուսալիության բարձրացմանն ու շահագործման ժամկետի երկարացմանը:

«Արտահանման խթանման և ներմուծման փոխարինման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում» թեմայի շրջանակներում (ղեկ.՝ տ.գ.թ. Լ.Ն.Սարգսյան) ՀՀ ՀՆԱ-ի, արտահանման և ներմուծման միջև կապի բացահայտման ռեգրեսիոն մոդելի վերլուծությունը թույլ է տվել եզրակացնել, որ արտահանման 1 ԱՄՆ դոլարով աճը հանգեցնում է ՀՆԱ 0.003 ԱՄՆ դոլարով աճի, իսկ ներմուծման 1 ԱՄՆ դոլարով աճը՝ ՀՆԱ 0.0015 ԱՄՆ դոլարով աճի: Արտահանման խթանման և ներմուծման փոխարինման համար հաշվարկվել են մի շարք համեմատական առավելությունների ցուցանիշներ, ինչի արդյունքում բացահայտվել է, որ «Չուկ և խեցգետնավորներ, մանրուքներ և այլ ծովային անողնաշարավորներ», «Բանջարեղենի, պտուղների, ընկույզների և բույսերի մասերի վերամշակումից մթերք»,

«Ոգելից և ոչ ոգելից ըմպելիքներ և քացախ», «Օխսխոտ և ծխսխոտի արդյունաբերական փոխարինողներ», «Հանքաքար, խարամ և մոխիր», «Բնական կամ արհեստական մարգարիտ, թանկարժեք կամ կիսաթանկարժեք քարեր, թանկարժեք մետաղներ», «Սև մետաղներ», «Պղինձ և իրեր դրանից», «Ալյումին և իրեր դրանից», «Այլ ոչ թանկարժեք մետաղներ, մետաղակերամիկա, ապրանքներ դրանցից», «Ժամացույցներ և դրանց մասեր» ապրանքախմբերն ունեն բացահայտված համեմատական առավելություն, կարևոր նշանակություն ունեն արտահանման տեսանկյունից և նպաստում են ընթացիկ հաշվի պակասուրդի կրճատմանը:

«Գյուղատնտեսության ապահովագրության հիմնախնդիրները ՀՀ-ում» թեմայի շրջանակներում (ղեկ.՝ տ.գ.թ. Մ.Գ.Մանուչարյան) կատարված հետազոտությունները ցույց են տվել, որ ՀՀ գյուղատնտեսության ապահովագրության հիմնախնդիրների լուծումը ագրարային ոլորտի կայուն ու համաչափ զարգացման հիմնական նախապայմաններից է: Գյուղացիական տնտեսությունների կողմից գյուղատնտեսության ապահովագրության նկատմամբ պահանջարկը դեռևս մեծ չէ, ինչը բացատրվում է մի շարք հանգամանքներով, որոնցից կարելի է առանձնացնել գյուղմթերք արտադրողների վճարունակության ցածր մակարդակը: ՀՀ ագրարային հատվածում ապահովագրության համակարգի ներդրման գործընթացի դիտարկումների արդյունքում հիմնավորվել է, որ պետության աջակցությունը նշված համակարգի արդյունավետության հիմնական նախապայմաններից է: Այդ մտտեցումը պահանջում է օրենսդրորեն ամրագրել գյուղատնտեսության ապահովագրության 3 գլխավոր կողմերի՝ գյուղատնտեսական մթերք արտադրողների (վերամշակողների), ապահովագրող ընկերությունների և պետության փոխհամագործակցության ձևերը, աջակցության ուղղությունները, չափերը և այլն:

«Փոքր և միջին ձեռնարկատիրության խթանման համալիր միջոցառումները ՀՀ-ում» թեմայի շրջանակներում (ղեկ.՝ տ.գ.թ. Ս.Ա.Դալլաքյան) ցույց է տրվել, որ ՓՄՁ ոլորտում ֆինանսական խնդիրները լուծելու և արտահանման գործառնություններում փոքր և միջին բիզնեսն ակտիվացնելու, ինչպես նաև միջազգային շուկայում արտադրանքի մրցունակությունը մեծացնելու համար անհրաժեշտ է մշակել բանկերի և վարկային կազմակերպությունների՝ ՓՄՁ-ներին վարկեր տրամադրելու մեխանիզմներ՝ ընձեռելով արտոնյալ տոկոսադրույքներ՝ մասնակի կամ լրիվ մարման սկզբունքով, ինչպես նաև մշակել հումքին և նյութերին վերաբերող մաքսատուրքերը արտոնյալ գանձելու ծրագիր, որ ներմուծվում են՝ արտահանման նկատառումով ապրանքների արտադրության համար: Կարևորվել է ՓՄՁ ֆինանսավորման հասանելիության դյուրացումը, մասնավորապես, նորաստեղծ ձեռնարկությունների ու գյուղմթերք արտադրողների համար՝ լիզինգային ֆինանսավորման հասանելիությունը, որը կարող է լինել բանկային ֆինանսավորման այլընտրանք:

«Տրանսֆերային գնագոյացման առանձին գործընթացների առավել արդյունավետ համագործակցության հարթակի ձևավորման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում» թեմայի շրջանակներում (ղեկ.՝ տ.գ.թ., դոցենտ Բ.Յու.Բաղդասարյան) կատարված հետազոտությունները ցույց են տվել, որ տրանսֆերային գնագոյացման առումով ԵՏՄ երկրներում վերահսկվող գործարքների սահմանումները գրեթե նույնական են, սակայն այդ երկրներում տարբեր կերպ են սահմանազատում չվերահսկվող և վերահսկվող գործարքները, հետևաբար՝ նաև տրանսֆերային գնագոյացման կանոնները: Տրանսֆերային գնագոյացման մասին օրենքը ՀՀ հարկատուների համար կարող է առաջացնել լրացուցիչ պարտավորություններ, սակայն նման կանոնների ներդրումն օտարերկրյա ներդրողների կողմից դրականորեն է ընկալվում: Արտասահմանցի գործարարները ցանկանում են վստահ լինել, որ գործարքի երկու կողմերում էլ հարկային

մարմինների կողմից գործում են միատեսակ մոտեցումներ, իսկ գործարքում կիրառվող գները շուկայական են և արդարացի:

«ՀՀ ռազմարդյունաբերության նորարարական զարգացման կլաստերային մեխանիզմները» թեմայի շրջանակներում (ղեկ.՝ տ.գ.թ., դոցենտ Գ.Է.Հարությունյան) օրենսդրաիրավական դաշտի անկատարությունը ներկայացվել է որպես Հայաստանում ռազմարդյունաբերության ոլորտում կլաստերացման գործընթացին խոչընդոտող հիմնական գործոններից մեկը, որի առնչությամբ առաջարկվել է «Ռազմարդյունաբերական համալիրի մասին» ՀՀ օրենքում վերաշարադրել «Ռազմատեխնիկական քաղաքականություն», «Ռազմարդյունաբերական գործունեություն» և «Ռազմարդյունաբերական կլաստեր» հասկացությունների բնորոշումները: Ռազմարդյունաբերության ոլորտում կլաստերացման գործընթացների հիմնական խոչընդոտ դիտելով տեղեկատվական ասիմետրիան, տնտեսության տարբեր հատվածների միջև արդյունավետ կապերի բացակայությունը և արտադրական տարբեր ոլորտների միջև թույլ փոխկապվածությունը՝ առաջարկվել է մասնակիորեն ազատականացնել ռազմարդյունաբերության ոլորտի վերաբերյալ տեղեկատվության հրապարակումը:

3. Թեմատիկ ֆինանսավորմամբ ստացված արդյունքները

«Ռազմարդյունաբերության նորարարական զարգացման հնարավորությունները Հայաստանում» պայմանագրային (թեմատիկ) ֆինանսավորմամբ թեմայի շրջանակներում (ղեկ.՝ տ.գ.թ., դոցենտ Գ.Է.Հարությունյան) GMM (Generalized method of moments) մոմենտների ընդհանրացված մեթոդով հետազոտվել է ռազմական ծախսերի և տնտեսական աճի միջև փոխկապվածությունը երկու խումբ՝ Արևելյան Եվրոպայի հետխորհրդային (Հայաստան, Ռուսաստան, Ուկրաինա, Բելառուս, Մոլդովա, Ադրբեջան, Վրաստան) և փոքր բաց տնտեսություն ունեցող երկրների (Հայաստան, Իսրայել, Հարավային Կորեա, Սինգապուր, Թայվան, Շվեյցարիա, Ֆինլանդիա) համար: «Force Field» վերլուծության և «Stakeholder» վերլուծության «Power/Interest» մատրիցի միջոցով, ինչպես նաև՝ մոդիֆիկացված SWOT-վերլուծության եղանակով գնահատվել է Հայաստանում ռազմարդյունաբերության զարգացման ներուժը:

4. Կիրառական աշխատանքների արդյունքները

«Ստվերային շրջանառությունների բացահայտման և հարկերը թաքցնելու հնարավորությունների սահմանափակման ուղիները ՀՀ-ում» թեմայի շրջանակներում (ղեկ.՝ ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, տ.գ.դ., պրոֆ. Վ.Լ.Հարությունյան) կատարված հետազոտությունները ցույց են տվել, որ վերջին տարիներին հարկեր/ՀՆԱ հարաբերակցությունը գրեթե չի փոխվել (2017թ-ին կազմել է 21.1 տոկոս, 2018թ-ին՝ 21.6 տոկոս, 2019թ-ին կանխատեսվում է 20.7 տոկոս), որը վկայում է, որ ստվերային տնտեսության ծավալների զգալի նվազում կամ հարկային վարչարարության բարելավում տեղի չի ունեցել և չի ակնկալվում, հետևաբար ստվերի կրճատման միջոցառումների վերլուծությունը իրականացվել է պետական կառավարման համակարգի արդյունավետության բարձրացման, օրենսդրական նորմերի պատշաճ կիրառման ուղղություններով: Խնդրի ուսումնասիրության շրջանակներում ստվերայինության առաջացման դրոպապատճառները ներկայացվել են ըստ տարբեր գործոնների՝ ըստ տնտեսության ճյուղերի, ըստ կազմակերպության չափերի, ըստ առկա ռիսկերի, ըստ օրենսդրական և վարչարարության համակարգում առկա խնդիրների և այլն: Առաջադրված հարցադրումների շուրջ տրվել են կիրառական առաջարկություններ: Ներկայացվել են ՀՀ-ի ստվերային տնտեսությունը կարգավորող մեխանիզմներ՝ ազգային-

պետական շահերի, տնտեսական անվտանգության ապահովման նպատակներին համապատասխան, օրինապահ հարկ վճարողների գործունեությանը չխոչընդոտելու, ինչպես նաև ստվերում գտնվողների բացահայտման արդյունավետության բարձրացման ուղղությամբ:

«Միջուկային էներգետիկայի զարգացման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում» թեմայի շրջանակներում (ղեկ.՝ տ.գ.թ. Հ.Ա.Մարկոսյան) կատարված հետազոտությունները ցույց են տվել, որ միջուկային էներգետիկայի ոլորտում նպատակահարմար չէ ձեռնարկել ԱԷԿ նոր էներգաբլոկի շինարարությունը, քանի որ ամբողջ աշխարհում միջուկային էլեկտրակայանների շինարարության ընթացքը բնութագրվում է ինչպես նախահաշվի անընդհատ աճով, այնպես էլ ժամկետների չպահպանմամբ: Նոր միջուկային էներգաբլոկների շինարարությունն ամբողջ աշխարհում կրճատվում է, ինչը հստակ ցույց է տալիս դրանց նկատմամբ տնտեսական հետաքրքրվածության անկումը: 2016թ. ամբողջ աշխարհում մեկնարկել են 3 նոր միջուկային ռեակտորի շինարարության աշխատանքներ (Չինաստան՝ 2, Պակիստան՝ 1), 2017թ.–ին՝ ընդամենը 1 (Հնդկաստան):

«Արտահանման խթանման և ներմուծման փոխարինման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում» թեմայի շրջանակներում (ղեկ.՝ տ.գ.թ. Լ.Ն.Մարգարյան) կատարված հետազոտությունները վկայում են մրցունակ արտադրանք թողարկելուն զուգահեռ դրա արտահանմանն օժանդակող մեխանիզմներ մշակելու անհրաժեշտության մասին: Այդ նպատակով հիմնավորվել է արտերկրում հայկական ներկայացուցչությունների ցանցի ընդլայնման, որակի երաշխիք հանդիսացող ապրանքային նշանի ձեռքբերման և արտասահմանյան շուկաներում հնարավոր բոլոր մարկետինգային միջոցներով դրա հետևողական տարածման, միջազգային տոնավաճառներին և ցուցահանդեսներին մասնակցության անհրաժեշտությունը: Առաջարկվել է ՀՀ արտահանող կազմակերպություններին աջակցելու նպատակով ստեղծել ՀՀ արտահանման հարթակ, որտեղ կազմակերպությունների գրանցումը կլինի կամավոր և մատչելի անդամավճարի պայմանով: Արտահանման հատվածում գրանցվող կազմակերպությունները այնտեղ կներկայացնեն իրենց արտադրատեսականին, իսկ հարթակի առաջնորդն գործառույթը կդրվի տարբեր երկրներում գործող ՀՀ առևտրային ներկայացուցչությունների վրա:

«Գյուղատնտեսության ապահովագրության հիմնախնդիրները ՀՀ-ում» թեմայի շրջանակներում (ղեկ.՝ տ.գ.թ. Մ.Գ.Մանուչարյան) կատարված հետազոտությունները վկայում են, որ ապահովագրական գործուն համակարգի ներդրման հիմնական նախապայմանը գյուղատնտեսության ապահովագրական ռիսկերի համապարփակ գնահատումն է, որին համահունչ առաջարկվել է պետական միջոցների հաշվին ապահովագրական ռիսկերի համատարած գնահատման ծրագրերի իրականացումը: Հաշվի առնելով գյուղատնտեսության ապահովագրության գործուն համակարգի ներդրման ծախսատարությունն ու գործընթացի խթանումը սահմանափակող գործոնները՝ այն պետք է իրականացվի փուլային եղանակով: Գյուղատնտեսության ապահովագրության ներդրման համար անհրաժեշտ և պարտադիր պայման է որոշակի տարածքներում, խոշոր տնտեսություններում, առանձին համայնքներում իրականացնել փորձնական (պիլոտային) ապահովագրական ծրագրեր, մասնավորապես կապված սահմանափակ ռիսկերի հետ:

«ՀՀ ռազմարդյունաբերության նորարարական զարգացման կլաստերային մեխանիզմները» թեմայի շրջանակներում (ղեկ.՝ տ.գ.թ., դոցենտ Գ.Է.Հարությունյան) առաջարկվել է պետության կողմից նախաձեռնել ռազմարդյունաբերական կլաստերների ձևավորման քայլեր միաժամանակ ՀՀ մի քանի տարածաշրջաններում, մասնավորապես

Գյումրիում՝ որպես կլաստերի միջուկ դիտարկելով Ավիավերանորոգման գործարանը (կամ Ավիավերանորոգման գործարանը), Հրազդանում՝ «Պատնեշ ՓԲԸ»-ն, Եղվարդում՝ «65-րդ ռազմական գործարանը», Գորիսում՝ «Գորիսի Գամմա» ԲԲԸ-ն): Կլաստերների նման առաջարկները հիմնավորված են արտադրական, գիտակրթական, տրանսպորտային ենթակառուցվածքների առկայությամբ, հարակից և սպասարկող ճյուղերի (թեև սակավաթիվ) առկայությամբ, տարածքային զարգացման անհամաչափությունների հարթեցման պահանջով:

5. 2018 թ. հրապարակումների ցանկը

Մենագրություններ

1. Հարությունյան Գ.Է., Ռեզիդենտությունաբերություն. գերակայություններ, հնարավորություններ, հեռանկարներ, Ե., «Լիմուշ» հրատ., 2018, 234 էջ:
2. Հարությունյան Վ.Լ., Հայաստանի Հանրապետությունում ստվերային տնտեսության պատճառների վերլուծություն, Ե., ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2018, 230 էջ:
3. Սարինյան Ռ.Ն., Հարությունյան Վ.Լ., Հայ տնտեսագիտական մտքի երկու դարը. գիտակենսագրական հանրագիտարան (2-Ֆ): Երկու գրքով, Գիրք II, Ե., ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2018, 424 էջ:
4. ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի գիտական և գիտակազմակերպչական գործունեության հիմնական արդյունքները (2007-2017թթ.): Կազմող՝ Վ.Լ.Հարությունյան, Ե., «Գիտություն» հրատ., 2018, 352 էջ:
5. «Սոցիալ-տնտեսական զարգացման արդի հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում» գիտ. հոդվածների ժողովածու - 2018» մաս I, ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվ ՏԻ, Ե., ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2018, 312 էջ:
6. «Սոցիալ-տնտեսական զարգացման արդի հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում» գիտ. հոդվածների ժողովածու - 2018» մաս II, ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվ ՏԻ, Ե., ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2018, 304 էջ:
7. «Սոցիալ-տնտեսական զարգացման արդի հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում» գիտ. հոդվածների ժողովածու (Գիրքը նվիրվում է ՀՀ ԳԱԱ հիմնադրման 75-ամյակին, 1943-2018), ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվ. ՏԻ: Պատ. խմբագիր՝ Վ. Լ. Հարությունյան, Ե., ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2018, 280 էջ:
8. 2017թ. գիտահետազոտական աշխատանքների կիրառական արդյունքները, գիտ. խմբագիր՝ Վ.Հարությունյան, Ե., ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվ. ՏԻ, 2018, 104 էջ:
9. Հարությունյան Վ.Լ., Սարինյան Ռ.Ն., ՀՀ ԳԱԱ տնտեսագիտության ինստիտուտի հետազոտական ուղին, Ե., ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2018, 152 էջ:
10. Габриелян Б.В., Управление персоналом, Е., Авторское издание, 2018, 253 с.
11. Даллакян С.А., Трудовая миграция в Республике Армения (2006-2017гг.), Миграционные потоки и регулирования трудовой миграции, LAP LAMBERT Academic Publishing RU, 2018, Литва, 57с.

Հոդվածներ

1. Բեգլարյան Մ.Ա., Հարկային կառավարման հիմնախնդիրները փոքր և միջին ձեռնարկատիրության ոլորտում, Ե., «Լրաբեր» հասարակական գիտությունների 1(652) հունվար-ապրիլ, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., էջ 215-224:
2. Բեգլարյան Մ.Ա., Փոքր և միջին ձեռնարկատիրության պետական կառավարման առաջնահերթությունները, Ե., «Հանրային կառավարում», № 1-2, 2018, էջ 139-148:
3. Դավլաթյան Ս.Ա., Սարգսյան Ս.Հ., ՀՀ-ից արտագնա միգրանտների մեկնման

գործընթացի կարգավորումը համապատասխան գործիքակազմի միջոցով, Ե., «Լրաբեր» գիտական հոդվածների ժողովածու, Մաս 1, ՀԱՊՀ «Ճարտարագետ» հրատ., էջ 340-352:

4. Դավլաթյան Ս.Ա., Փոքր և միջին ձեռներեցությունը, առկա խոչընդոտները և հեռանկարային զարգացումը ՀՀ-ում, Ե., «Գիտական տեղեկագիր» Խ.Աբովյանի անվ. հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի, , №1(34,35), 2018, էջ 29-35:

5. Զախարյան Ա.Գ., Ֆինանսական հնարավորությունների ընդլայնման ուղիները ՀՀ բաժնետիրական ընկերություններում, Ե., ՀՊՏՀ «Բանբեր» №2, էջ 122-133:

6. Իսահակյան Ռ.Կ., Հայաստանի Հանրապետությունում զբոսաշրջության զարգացման հիմնական ուղղությունները և տեսակները, Ե., «Ֆինանսներ և էկոնոմիկա», № 7 (215), 2018, էջ 34-38:

7. Հարությունյան Վ.Լ., Հարությունյան Ս.Վ., Հարկերի տեսակները և դրանց դասակարգումը, Տնտեսության և հասարակության զարգացում. 21-րդ դարի մարտահրավերներ և հնարավորություններ, ՀՊՏՀ 27-րդ գիտաժողովի նյութեր (2017 թ. 22-24 նոյեմբեր), ՀՊՏՀ, Ե., «Տնտեսագետ», 2018, էջ 247-259:

8. Հարությունյան Վ.Լ., Հարությունյան Ս.Վ., Հարկային օրենսդրության ձևավորման ու բարեփոխման ընդհանուր բնութագիրը և բնորոշ գծերը, Ե., «Լրաբեր հասարակական գիտությունների», #3-4 (654), սեպտեմբեր-դեկտեմբեր, 2018, էջ 115-132:

9. Հարությունյան Վ.Լ., Հարությունյան Ս.Վ., ՀՀ հարկային օրենսդրության ձևավորման ու բարեփոխման էվոլյուցիան հաստատագրված վճարների մասով, Ե., «Հանրային կառավարում», № 3-4, 2018, էջ 94-102:

10. Սարինյան Ռ.Ն., Հայ քննադատական մտքի պատմությունից. Միքայել Վարանդյան, Ե., «Հայագիտություն» № 4: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2018 , էջ 17-42:

11. Азатян Л.С., Сельскохозяйственное страхование и управление аграрным риском в экономически развитых и развивающихся странах, European Research: сб. статей XIV Международной научно-практической конференции. В 2 ч., Ч. 2. Пенза: МЦНС “Наука и просвещение”, 2018, стр. 31-34.

12. Азатян Л.С., Роль и значение сельскохозяйственного страхования в современных условиях в Республике Армения, Наука, образование, общество: тенденции и перспективы развития, сб. материалов IX международной научно-практической конференции (Чебоксары, 12.02.2018г.), Чебоксары: ЦНС “Интерактив плюс”, 2018, стр. 225-227.

13. Азатян Л.С., Виды кредитных организаций и особенности их деятельности, European scientific conference: сб. статей XI международной научно-практической конференции. (Пенза, 07.09.2018), Пенза: МЦНС “Наука и просвещение”, 2018, стр.103-106.

14. Азатян Л.С., Международный опыт кредитования сельского хозяйства и возможности его применения в РА, Сб. статей XXIV международной научно-практической конференции “Word science: Problems and innovations” (Пенза, 30.09.2018), Пенза: МЦНС “Наука и просвещение”, 2018, стр.95-98.

15. Азатян Л.С., Риски лизинговых сделок в аграрном секторе РА, Экономика и современный менеджмент: теория, методология, практика: сб. статей IV международной научно-практической конференции (г. Пенза, 10.11.2018г.), Пенза: МЦНС “Наука и просвещение”, 2018, стр. 55-58.

16. Алоян Р.С., Анализ мер по внедрению сельскохозяйственного страхования, Научное и образовательное пространство: перспективы развития, сб. материалов VII международной научно-практической конференции (Чебоксары, 15.01.2018г.), Чебоксары: ЦНС “Интерактив плюс”, 2018, стр. 243-246.

17. Алоян Р.С., Страхования сельскохозяйственных культур и управление рисками,

Экономическая наука сегодня: теория и практика, сб. материалов IX международной научно-практической конференции (Чебоксары, 23.02.2018г.), Чебоксары: ЦНС “Интерактив плюс”, 2018, стр. 23-27.

18. Алоян Р.С., Современные проблемы развития аграрного сектора в РА, Современная наука: актуальные вопросы, достижения и инновации, сб. статей III международной научно-практической конференции (Пенза, 05.09.2018г.), Пенза: МЦНС “Наука и просвещение”, 2018, стр. 68-72.

19. Алоян Р.С., Суть кредитных организаций и их отличие от коммерческих банков, Современная наука: актуальные вопросы, достижения и инновации, сб. статей XX Международной научно-практической конференции (Пенза, 25.09.2018г.), Пенза: МЦНС “Наука и просвещение”, 2018, стр. 41-44.

20. Алоян Р.С., Лизинг в РА как средство долгосрочного кредитования аграрного сектора, Экономика, управление и право: Инновационные решения проблем, сб. статей XV Международной научно-практической конференции (Пенза, 05.11.2018г.), Пенза: МЦНС “Наука и просвещение”, 2018, стр. 22-25.

21. Арутюнян В.Л., Арутюнян Т.В., Законодательные и методологические основы для исчисления налоговых обязательств в отношении фиксированных платежей, Гуманитарные науки: современный вклад на изучение актуальных проблем, сб. материалов научно-практической конференции (г. Севастополь, 25.05.2018г.). Иркутск, Научное партнерство “Апекс” 2018, стр. 54-62.

22. Арутюнян В.Л., Арутюнян Т.В., Подходы к реформированию налогового законодательства в отношении налога на имущество, “Наука сегодня: Факты, тенденции, прогнозы”. Материалы международной научно-практической конференции (Россия, г. Вологда, 27.06.2018г.), Вологда., ООО “Маркер”, 2018, стр. 58-60.

23. Арутюнян В.Л., Дохолян С.В., Роль сектора туризма в экономике Армении, Экономика и управление: проблемы, решения. Том 1, №12, М., Изд. дом “Научная библиотека”, 2018, стр. 26-44.

24. Бегларян М.А., Проблемы организационных структур малых и средних предприятий в Армении, Научный журнал “Интернаука”, изд. дом “Интернаука”, №4(44), 2018, 2 т., стр. 7-10.

25. Галстян А.М., Факторы возникновения теневого оборота, Актуальные вопросы экономики и управления: сб. мат. IV Международной научно-практической конференции, Под общ. ред. С.С. Чернова. Новосибирск: Изд. ЦРНС, 2018, стр. 154-159.

26. Геворкян А.А., Габриелян Б.В., Некоторые понятия о формировании корпоративной культуры, “Аллея Науки” научно-практический электронный журнал № 6(22), 2018, стр. 512-517.

27. Даллакян С.А., Саркисян С.А., Малое и среднее предпринимательство в Республике Армения: зарубежный опыт финансовой и кредитной поддержки, Международный научный журнал “Интернаука” № 3 (43), сб. научных трудов, 2 т., Киев: 2018, стр. 43-47.

28. Даллакян С.А., Саркисян С.А., Особенности демо-экономических процессов в РА, Сб. научных трудов, Международный научный журнал “Интернаука” № 4 (12), Киев, 2018, стр. 62-69.

29. Даллакян С.А., Саргсян С.А., Анализ и совершенствования направлений государственной поддержки малого и среднего предпринимательства в Республике Армения, “Лидерство и менеджмент” том 5, №2, 0.8 усл./печ.л., 2018.

30. Затикян А.Т., Вопросы налогового стимулирования и финансового обеспечения

малого бизнеса в Армении, Актуальные вопросы экономики и управления: сб. материалов IV Международной научно-практической конференции (г. Новосибирск, 2 марта, 04.04.2018г.), Новосибирск: Изд. ЦРНС, 2018, стр. 110-118.

31. Захарян А.Г., Проблемы совершенствования управления инновационной деятельностью высокотехнологичных компаний в Республике Армения, Научно-практический электронный журнал “Аллея Науки” № 8(23) (том 4) (сентябрь, 2018), 2018, стр. 523-529.

32. Кюрегян А.М., Петросян Л.М., Альтернативные налогообложения с распределением прибыли в контексте трансфертного ценообразования, Наука и инновации в современных условиях, часть 1, сб. статей по итогам меж. научно-практ. конф. (Оренбург, 8.03.2018г.), Стерлитамак, АМИ, 2018, стр. 167-171.

33. Парсаданян Т.С., Критерии и режимы стратегии таргетирования инфляции, XXXV Международные научные чтения (памяти Л.Д. Ландау), Сб. статей международной научно-практической конференции (2 октября 2018г.), М., ЕФИР, 2018, стр. 15-18.

34. Парсаданян Т.С., Методы трансфертного ценообразования и особенности их применения, Международный научный журнал “Синергия Наук”, №23 (май, 2018), 2018, стр. 51-54.

35. Парсаданян Т.С., Элементы, считающиеся и не считающиеся налогооблагаемым доходом нерезидентов в РА (на примере налога на прибыль), Сб. статей XXXVI международной научно-практической конференции посвященной памяти В.Л.Гинзбурга 16.10.2018г., М, ЕФИР, 2018, стр. 41-43.

36. Погосян Ш.П., Демографические проблемы Республики Армения, Современные социально-экономические процессы: проблемы, закономерности, перспективы, сб. статей IV международной научно-практической конференции. Пенза, МЦНС “Наука и Просвещение”. 2018, стр. 260-262.

37. Погосян Ш.П., Прямые маркетинговые мероприятия и оценка стоимости, Новое слово в науке: стратегии развития: материалы IV Всерос. науч.-практ. конф. с международным участием (Чебоксары, 12.03.2018г.), Чебоксары: ЦНС “Интерактив плюс”, 2018, стр. 282-285.

38. Погосян Ш.П., Миграция: Потоки и проблемы, Экономика, Бизнес, Инновации: сб. статей II Международной научно-практической конференции, Пенза., Изд.: МЦНС “Наука и Просвещение”, 2018, стр. 294-296.

39. Погосян Ш.П., Высшая технология в секторе экономики Республики Армении, Инновационное развитие современной науки: проблемы, закономерности, перспективы: сб. статей VIII Международной научно-практической конференции. Пенза., МЦНС “Наука и Просвещение”, 2018, стр. 38-42.

40. Погосян Ш.П., Особенности развития инновационной экономики, Инновационные научные исследования: Теория, методология, практика: сб. статей XV Международной научно-практической конференции, Пенза, МЦНС “Наука и Просвещение”. 2018, стр. 104-107.

41. Рафаелян Т.А., Исторические предпосылки внедрения ядерной энергетики в Армении, Международный научный журнал “Научные Горизонты” №3(7), 2018, стр. 58-66.

42. Саргсян А.Т., Анализ соотношения кредитных вложений к ВВП РА, XXXIV Международные научные чтения (памяти С.И. Вавилова): Сб. статей международной научно-практической конференции (16.09.2018г., г. Москва). М., ЕФИР, 2018, стр. 46-48.

43. Саргсян А.Т., Потребительское кредитование как важное направление в общих кредитных вложениях коммерческих банков РА, XXXIII Международные научные чтения

(памяти С.В. Ильюшина): Сборник статей международной научно-практической конференции (02.09.2018г., г. Москва). М., ЕФИР, 2018, стр. 8-11.

44. Саргсян А.Т., Пути увеличения экспорта сельскохозяйственной продукции РА, *Actual scientific research 2018: сб. материалов XXXVII Международной научно-практической конференции* (27.04.2018), М., изд. "Олимп", 2018, стр. 350-352.

45. Саргсян А.Т., Финансирование внешней торговли с помощью аккредитивов, *Наука на современном этапе: Вопросы, достижения, инновации. Сб. материалов II Международной научно-практической конференции* (17.04.2018, МК-16, Тюмень), Т., изд. центр "QUANTUM", 2018, стр. 229-232.

46. Саргсян А.Т., Изменения структуры импорта отдельных товарных групп РА, *International scientific review. Международный научный обзор проблем экономики, финансов и менеджмента* (October 24-25, 2018), Boston. USA, стр. 34-36.

47. Саргсян Л.Н., Сравнительный анализ влияния экспорта и импорта на экономический рост в мире и в Армении, *Международный научный журнал "Интернаука". Серия: «Экономические науки», № 2 (10), 2018, Киев, стр. 131-136.*

48. Саргсян Л.Н., Инвестиционная среда Армении и методы ее улучшения, *Актуальные вопросы экономических наук и современного менеджмента: сб. ст. по матер. IX-X междунар. науч.-практ. конф. № 4-5(7), Новосибирск, СибАК, 2018, стр. 35-38.*

49. Саргсян Л.Н., Экспорт Армении и возможности его расширения в рамках ЕАЭС, *"Internauka": Series: "Economic Sciences". №10 (18), 2018, стр. 78-82.*

50. Шагинян Т.В., Основные риски, возникающие в банковской системе», *"Научно-практический электронный журнал Аллея Науки" № 4 (20), 2018, стр. 223-227.*

51. Эркоян А.С., Особые индикаторы институциональной среды: этическое поведение организаций, инновационные возможности, бизнес активность, *Современные социально-экономические процессы: проблемы, закономерности, перспективы, Сб. статей V международной научно-практической конференции* (Пенза 05.10.2018), Пенза, МЦНС "Наука и просвещение" 2018, стр. 77-81.

52. Эркоян А.С., Риски и проблемы кредитного финансирования сельского хозяйства, *"Бенефициар" №29, Кемерово, изд. дом "Плутон", 2018, стр. 6-8.*

53. Harutyunyan V.L., Ways of radical change of the image of tax and customs officers, *"Наука в цифрах" международный научный журнал: выпуск 1(6), 2018, стр. 4-9.*

54. Harutyunyan V.L., Interrelation of the activities of the Tax and Customs Authorities and Macroeconomic Activity, *Международный научный журнал "Научные Горизонты" №1(5), 2018, стр.12-29.*

55. Harutyunyan V.L., Harutyunyan T.V., Tax Administration and business Environment in the Republic of Armenia, *Economics: Economic Theory and business Process Scientific publishing "Problems of science" №1(33), 2018, pp.52-56.*

56. Harutyunyan V.L., Harutyunyan T.V., Perspectives of development of Tax System in the context of business Environment, *International Scientific Journal "Internauka" Series: "Economic sciences", 2(10), Kiev, 2018, pp.18-26.*

57. Harutyunyan V.L., Harutyunyan T.V., Assessment of Tax Potential and ways to Increase Efficiency of Tax Administration in the Republic of Armenia, *Sciences and World: International scientific journal, № 3(55), Volgograd, 2018, pp. 16-21.*

58. Harutyunyan V.L., Harutyunyan T.V., Necessity and essence of taxes, *Social Science and Humanity: The collection includes 8-th International Conference "Social Science and Humanity" by SCIEURO in London, 27-29 September 2018, pp. 44-64.*

59. Harutyunyan V.L., Practice of changing the image of tax and customs officers of developed and developing countries, Приоритеты мировой науки: эксперимент и научная дискуссия: сборник материалов Международной научно-практической конференции (22 октября 2018 г.), 2 том, Кемерово: ЗапСибНЦ, 2018, стр.184-192
60. Harutyunyan V.L., Dokholyan, S.V., “Medical tourism growth perspectives in Armenia”, РНЖ “Экономика и управление”, № 12(158), Санкт-Петербург.: Изд. Санкт-Петербургский университет технологий управления и экономики, 0.75 pp.
61. Grigoryan D.H., Practices of Export Promotion and Import substitution, Международный научный журнал “Научные Горизонты” №2(6), 2018, стр. 56-66.
62. Grigoryan D.H., Foreign direct investment inflow in Armenia by countries, научно-практический электронный журнал “Аллея Науки” том 3, №10(26), 2018, стр. 476-479.
63. Makaryan A.R., Armenia’s comparative advantage in producing and exporting the harmonized system standard product groups, Региональные проблемы преобразования экономики», № 2 (88), pp. 93-102.
64. Makaryan A.R., Generics’ Exports To Russia As one of the Drivers of Output Growth of the Manufacture of Pharmaceuticals, Medicinal Chemical and Botanical Products Industry in Armenia, Региональные проблемы преобразования экономики №7(93), 2018, pp.135-144.
65. Makaryan A.R., Dokholyan S.V., The export-led growth path of the Armenian pharmaceutical product industry from 2018 to 2020, “Экономика и управление”, № 10 (156), Санкт-Петербург, изд. Санкт-Петербургский университет технологий управления и экономики, 2018, pp. 62-71.
66. Manucharyan M.G., The insurance in the formation of an investment environment, International Journal of Innovative Technologies in Economy, 1(13) February 2018, Poland, Warsaw, pp. 4-9.
67. Manucharyan M.G., Methodology for the establishment of the agricultural insurance market in Armenia, Znanstvena misel journal, №15, 2018, Vol.1, Slovenia 2018, pp. 32-35.
68. Manucharyan M.G., Manifestation types of risks of agrarian system and their essence in the Republic of Armenia, World Science № 3(31), Vol. 4, March 2018, Poland, Warsaw, pp. 4-8.
69. Manucharyan M.G., The insertion ways of traditional and innovative products of agricultural insurance in the Republic of Armenia, Молодежь и научно-технический прогресс: Сборник докладов XI международной научно-практической конференции студентов, аспирантов и молодых ученых. Белгородский государственный технологический университет им. В.Г.Щухова, Губкинский филиал, 19.04.2018г., т. 2, стр. 494-498.
70. Manucharyan M.G., The role and characteristics of crediting in the agrarian sector of the Republic of Armenia, Научно-информационный центр “Знание” XXXIX международная конференция “Развитие науки в XXI веке”, Украина, г.Харьков, 2018, стр. 44-49.
71. Markosyan H.A., The role of renewable energy in ensuring energy security of the Republic of Armenia, “Региональные проблемы преобразования экономики” № 10 (96), 2018, pp. 222-229.
72. Voskanyan G.V., Financing agriculture and ways to invest loan insurance in RA, “Znanstvena misel” № 24, Slovenia, 2018, pp. 3-5.
73. Voskanyan G.V., Analysis of the current situation of insurance market and credit insurance in RA, World Science № 11(39), November 2018, Poland, Warsaw, pp. 46-50.

74. Բեգլարյան Մ.Ա., Փոքր և միջին ձեռնարկատիրության տեղը շուկայական տնտեսության համակարգում, էջ 107-111:

75. Հարությունյան Վ.Լ., Հայաստանի Հանրապետության մաքսային մարմինների գործունեությունը կատարելագործելու հիմնախնդիրները, էջ 122-125:

76. Պետրոսյան Լ.Մ., Ստվերային տնտեսության սոցիալ-տնտեսական հետևանքների գնահատման մոտեցումները ՀՀ տնտեսության իրական հատվածում, էջ 104-107:

77. Ջավադյան Մ.Ս., Ֆինանսական ռեսուրսների գծով կառավարչական որոշումների ուղղությունները ՀՀ առևտրային բանկերում, էջ 7-13:

Հոդվածները հրատարակվել են «Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» #3-4 (211-212), Ե., 2018 ամսագրում

78. Հարությունյան Վ.Լ., Հայաստանի Հանրապետության հարկային մարմինների գործունեությունը կատարելագործելու հիմնախնդիրները, էջ 62-67:

79. Շահինյան Տ.Վ., Առևտրային բանկերի ակտիվային և պասիվային գործառնությունների վերլուծություններն ու դրանց կատարելագործման ուղիները, էջ 18-21:

80. Ջավադյան Մ.Ս., Առևտրային բանկերի ֆինանսական ռեսուրսների կառավարման արդյունավետության բնութագրիչները, էջ 37-41:

Հոդվածները հրատարակվել են «Ֆինանսներ և էկոնոմիկա» #5-6 (213-214), Ե., 2018 ամսագրում

81. Դոխոյան Ա.Ս., Պետական մասնակցությամբ առևտրային կազմակերպությունների գործունեության մշտադիտարկման և արդյունավետության գնահատման բարելավման ուղիները, էջ 95-100

82. Հարությունյան Վ.Լ., Հարությունյան Տ.Վ., Հարկային օրենսդրության ձևավորման ու բարեփոխման էվոլյուցիան պարզեցված հարկի մասով ՀՀ-ում, էջ 103-106:

83. Ղազազյան Վ.Լ., Ներդրումային գրավչության ապահովման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում, էջ 117-122:

84. Շահինյան Տ.Վ., Բլոկչեյն տեխնոլոգիաների կիրառման հեռանկարները ՀՀ բանկային ծառայությունների ոլորտում, էջ 55-58:

85. Սարգսյան Ա.Տ., Բանկային ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծություն, էջ 65-68:

Հոդվածները հրատարակվել են «Տնտեսության զարգացման և կառավարման հիմնախնդիրներ» (Պարբերական գիտական ժողովածու) գիրք 11, Ե., 2018, «ՕԸ-դար» հրատ., 332 էջ» ժողովածուում

86. Կյուրեղյան Ա., Գործարար միջավայրի բարելավման մոտեցումները ՀՀ սոցալ-տնտեսական զարգացման համատեքստում, էջ 76-84:

87. Պետրոսյան Լ., Ստվերային տնտեսության սոցիալ-տնտեսական հետևանքների գնահատումը բնակչության կենսամակարդակի բարելավման համատեքստում, էջ 84-91:

88. Շահինյան Տ.Վ., Բանկերի և բանկային ծառայությունների առաջացման ու զարգացման միջազգային փորձը, էջ 140-146:

89. Ջավադյան Մ.Ս., Ֆինանսական ռեսուրսների արդյունավետ կառավարման քաղաքականությունը առևտրային բանկերում, էջ 263-272:

90. Սարգսյան Ա.Տ., ՀՀ բանկերի ակտիվների կազմն ու կառուցվածքը, էջ 133-139:

Հոդվածները հրատարակվել են «Այլընտրանք» եռամսյա գիտական հանդես, Ե., #1, հունվար-մարտ, 2018 ամսագրում

91. Կյուրեղյան Ա.Ս., ՀՀ գործարար միջավայրի զարգացմանը նպաստող մեխանիզմների ներդրման ուղղությունները սոցիալ-տնտեսական գործընթացների համատեքստում, Ե., «Այլընտրանք» եռամսյա գիտական հանդես, #1, հունվար-մարտ, 2018, էջ 362-368:

92. Ջավադյան Մ.Ս., Առևտրային բանկերի ֆինանսական ռեսուրսների կառավարման արդյունավետության չափման հիմնախնդիրները, էջ 133-141:

Հոդվածները հրատարակվել են «Այլընտրանք» եռամսյա գիտական հանդես, Ե., #3, հուլիս-սեպտեմբեր, 2018 ամսագրում

93. Շահինյան Տ.Վ., Լիզինգային գործառնությունների առանձնահատկություններն ու զարգացման հեռանկարները ՀՀ-ում, էջ 198-204:

94. Ջավադյան Մ.Ս., Ֆինանսական ռեսուրսների կառավարման արդյունավետության գնահատման շրջանակը ՀՀ առևտրային բանկերում, էջ 60-70:

95. Սարգսյան Ա.Տ., Սպառողական վարկավորման կատարելագործման ուղղությունները ՀՀ-ում, էջ 170-176:

Հոդվածները հրատարակվել են «Economics, “Problems of science”, 2018, № 2 (34)» ամսագրում

96. Джалалян К.В., Оценка взаимосвязи между импортом и экономическом ростом, стр. 50-53.

97. Саргсян А.Т., Влияние внешней торговли на экономический рост: сведения из стран Восточной Азии, стр. 46-49.

98. Beglaryan M.A., Peculiarities of implementation of management function in SME, pp. 14-19.

Հոդվածները հրատարակվել են «Economics, “Problems of science”, 2018, № 3 (35)» ամսագրում

99. Парсаданян Т.С., Внедрения механизма “на расстоянии вытянутой руки” в РА как гарантия формирования более эффективной платформы сотрудничества, стр. 83-86.

100. Рафаелян Т.А., Не денежные инструменты стимулирования в системе выработки и потребления электроэнергии, стр. 57-61.

101. Шагинян Т.В., Формы проявления теневого обращения и факторы, влияющие на их размеры, стр. 91-93.

Հոդվածները հրատարակվել են «Economics, “Problems of science”, 2018, № 4(36)» ամսագրում

102. Маркосян А.А., Проблемы развития атомной энергетики в малых экономиках (на примере Республики Армения), стр. 16-19.

103. Harutyunyan V.L., Basic approaches of reforming the organizational structure of tax and customs bodies, Economics: pp. 33-44.

Հոդվածները հրատարակվել են «Economics, “Problems of science”, 2018, № 6 (38)» ամսագրում

104. Markosyan H.A., Margaryan H.S., World trends in nuclear energy, pp. 5-9.

105. Parsadanyan T.S., Regional analysis in the World Trade Organization context by the example of Armenia, pp. 27-30.

Հողվածները հրատարակվել են «2017թ. գիտահետազոտական աշխատանքների կիրառական արդյունքները, գիտ. խմբագիր՝ Վ.Հարությունյան, Ե., ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվ. ՏԻ, 2018, 104 էջ» ժողովածուում

106. Բայադյան Ա.Հ., Գյուղատնտեսության ապահովագրության հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 45-54:

107. Բաղդասարյան Ք.Յու, Տրանսֆերային գնագոյացման առանձնահատկությունները, էջ 62-67:

108. Դավլաթյան Ս.Ա., Փոքր և միջին ձեռնարկատիրության խթանման միջոցառումները, էջ 96-104:

109. Հարությունյան Վ.Լ., Հայաստանի Հանրապետության ստվերային տնտեսության պատճառների քննական վերլուծություն, էջ 6-45:

110. Հարությունյան Գ.Է., Հայաստանի Հանրապետության ռազմաարդյունաբերության նորարարական զարգացման կլաստերային մեխանիզմները, էջ 87-96:

111. Մարկոսյան Հ.Ա., Միջուկային էներգետիկական զարգացնելու հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 54-52:

112. Մարգարյան Լ.Ն., Արտահանումը խթանելու և ներմուծումը փոխարինելու հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 67-87:

Հողվածները հրատարակվել են «Սոցիալ-տնտեսական զարգացման արդի հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում գիտ. հողվածների ժողովածու - 2018» մաս I, ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվ ՏԻ, Ե., ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2018, 312 էջ» ժողովածուում

113. Բաղդասարյան Ք.Յու., Կյուրեղյան Ա.Ս., Մակրոտնտեսական ցուցանիշների ազդեցությունը գործարար միջավայրի վրա, էջ 68-74:

114. Բաղդասարյան Ք.Յու., Պետրոսյան Լ.Ս., Ստվերային տնտեսության գնահատման մոտեցումները միկրոմակարդակում, էջ 74-80:

115. Բաղդասարյան Ք.Յու., Փարսադանյան Ս.Ս., Տրանսֆերային գնագոյացման մեխանիզմները և դրանց ներդրման մոտեցումները ՀՀ-ում, էջ 80-91:

116. Բայադյան Ա.Հ., Բայադյան Ա.Ա., ՀՀ համախառն ներքին արդյունքի և պետական պարտքի դինամիկ փոփոխությունների վերլուծությունը, էջ 91-98:

117. Գրիգորյան Դ.Հ., ՀՀ-ի անդամակցությունը Եվրասիական տնտեսական միությանը, էջ 98-107:

118. Կյուրեղյան Ա.Ս., ՀՀ սոցիալ-տնտեսական գործընթացների կառավարման արդյունավետության բարձրացման ուղիները ՀՀ գործարար միջավայրի բարեփոխման գերակայությունների համատեքստում, էջ 107-113:

119. Հարությունյան Դ.Վ., Հարկային օրենսդրության ձևավորման ու բարեփոխման էվոլյուցիան ակցիզային հարկի մասով, էջ 113-124:

120. Հարությունյան Դ.Վ., Հարկային օրենսդրության ձևավորման ու բարեփոխման էվոլյուցիան ավելացված արժեքի հարկի մասով, էջ 124-141:

121. Հարությունյան Վ.Լ. Թամազյան Ա.Ռ., Ստվերային շրջանառության ոլորտներն ու բնագավառները և դրանց ազդեցությունը ՀՀ տնտեսության վրա, էջ 13-25:

122. Հարությունյան Վ.Լ. Թամազյան Ա.Ռ., Ստվերային շրջանառության կրճատման ուղղությամբ օրենսդրական դաշտի բարելավման մոտեցումներն ու միջոցառումները, էջ

25-41:

123.Մակարյան Ա.Ռ., Ներմուծման դերը երկրների տնտեսական աճի ապահովման գործում, էջ 172-182:

124.Մակարյան Ա.Ռ., Տնտեսական աճի վրա ներմուծման ազդեցության մեխանիզմները ՀՀ-ում, էջ 182-192:

125.Շահինյան Տ.Վ., Բանկային ծառայությունների տնտեսական բովանդակությունն ու դերը ժամանակակից առևտրային բանկերում, էջ 192-201:

126.Շահինյան Տ.Վ., ՀՀ բանկային ոլորտի ընդհանուր նկարագիրը, էջ 201-209:

127.Զալալյան Բ.Վ., ՀՀ ներդրումային միջավայրի իրավաօրենսդրական դաշտի վերլուծություն, էջ 209-218:

128.Զավադյան Մ.Ս., Բանկային գործունեության ռեսուրսատարողության արդյունավետության գնահատման մոտեցումները, էջ 218-229:

129.Սարգսյան Ա.Տ., Իրացվելիության ռիսկը և դրա կարգավորումը բանկերում, էջ 229-241:

130.Սարգսյան Ա.Տ., ՀՀ առևտրային բանկերի պասիվների կառուցվածքի վերլուծությունը, էջ 241-250:

131.Սարգսյան Լ.Ն., Արտահանումը որպես տնտեսական աճի հիմնական գործոն ՀՀ-ում, էջ 250-263:

132.Սարինյան Ռ.Ն., «Ազնիվ գիտության օգուտները» Նիկողայոս Զորայանի հայեցությամբ, էջ 293-295:

133.Սարինյան Ռ.Ն., Ստեփանոս Նազարյան (տնտեսագիտական մտորումներ), էջ 295-305:

134.Քարդումյան Ն.Գ., ՀՀ հարկային բեռը միջազգային վարկանիշներում, էջ 263-272:

Հոդվածները հրատարակվել են «Սոցիալ-տնտեսական զարգացման արդի հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում գիտ. հոդվածների ժողովածու-2018»-ում, մաս II, Ե., ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվ ՏԻ, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2018, 304 էջ» ժողովածուում

135.Ազատյան Լ.Ս., Ներդրումային միջավայրի ձևավորման դերն ու նշանակությունը գյուղատնտեսության ոլորտում, էջ 24-30:

136.Ալոյան Ռ.Ս., Ռիսկերի դասակարգումը և դրանց կառավարման փուլերը, էջ 30-40:

137.Բաբայան Է.Ա., Գևորգյան Ա.Ա., Փոքր և միջին ձեռնարկատիրության խթանման քաղաքականության կատարելագործումը Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 40-51:

138.Բայադյան Ա.Հ., ՀՀ ապահովագրական ընկերությունների զարգացման միտումները և դրանց գործունեության վերլուծությունը, էջ 13-24:

139.Գաբրիելյան Բ.Վ., Չոբանյան Մ.Ա., Կադրային արդի խնդիրները պետական ծառայության համակարգում, էջ 170-182:

140.Գալստյան Ա.Մ., Շարունակական մասնագիտական զարգացման արդի մարտահրավերները, էջ 182-189:

141.Գրիգորյան Դ.Հ., Աղքատության պատկերը ՀՀ-ում, էջ 189-200:

142.Դավաթյան Ս.Ա., Միջազգային միգրացիոն հոսքերը և դրանց բացասական ու դրական հետևանքները, էջ 200-217:

143.Զախարյան Ա.Գ., Փոքր և միջին ձեռնարկությունների գործունեության խթանման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 51-64:

144.Զատիկյան Ա.Թ., Ինովացիոն գործունեության հարկային խթանումների առանձնահատկությունները արտասահմանյան երկրներում, էջ 64-77:

145.Զաքարյան Ա.Ե., Առաքելյան Կ.Հ., Հայաստանի բնական շինանյութերի ռեսուրսային ցիկլերի զարգացման տնտեսական խնդիրները և ինովացիոն առանձնահատկությունները, էջ 77-84:

146.Իսահակյան Ռ.Կ., Մարդկային կապիտալի որակական կորուստները Հայաստանի Հանրապետության հանրակրթության ոլորտում, էջ 210-217:

147.Հարությունյան Գ.Է., Ռազմաարդյունաբերության ոլորտում կլաստերային զարգացման արտերկրյա փորձը, էջ 84-98:

148.Մանուչարյան Մ.Գ., ՀՀ ապահովագրական համակարգի զարգացման փուլերը և առկա իրավիճակը, էջ 98-112:

149.Մարկոսյան Հ.Ա., Միջուկային անվտանգությունն ու դրա կարգավորումն աշխարհում և Հայաստանում, էջ 217-227:

150.Մարկոսյան Հ.Ա., Պետրոսյան Դ.Ա., Հայաստանի վերականգնվող էներգիայի աղբյուրների ներուժն ու օգտագործման հեռանկարները, էջ 227-237:

151.Պետրոսյան Լ.Մ., ՀՀ բնակչության կենսամակարդակի վրա ազդող գործոնների վերլուծությունը, էջ 261-267:

152.Պողոսյան Շ.Պ., Լիզինգի ներդրման անհրաժեշտությունը և խոչընդոտները ՀՀ ՓՄՁ ոլորտում, էջ 135-144:

153.Սարգսյան Լ.Ն., Հարությունյան Հ.Ջ., Ժողովրդագրական արդի հիմնախնդիրները ՀՀ-ում, էջ 267-280:

154.Փարսադանյան Տ.Ս., Էլեկտրոնային կառավարման համակարգը ՀՀ-ում, էջ 280-292:

Հոդվածները հրատարակվել են «Սոցիալ-տնտեսական զարգացման արդի հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում. գիտ. հոդվածների ժողովածու (գիրքը նվիրվում է ՀՀ ԳԱԱ հիմնադրման 75-ամյակին, 1943-2018), ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան ՏԻ: Պատ. խմբագիր՝ Վ. Լ. Հարությունյան, Ե., ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2018, 280 էջ» ժողովածուում

155.Բաղդասարյան Բ.Յու., Տրանսֆերային գնագոյացման մեխանիզմները օֆշորային գոտիներում վերահսկվող գործարքների վերլուծության համատեքստում, էջ 29-44:

156.Գաբրիելյան Բ.Վ., Կազմակերպության անձնակազմի շահադրդման համակարգի ձևավորման հիմնահարցերի շուրջ, էջ 181-192:

157.Գալստյան Ա.Ս., Հանրային հատվածի հաշվապահական հաշվառման ոլորտում իրականացվող բարեփոխումները, էջ 192-203:

158.Դալլաքյան Ս.Ա., Նորամուծական տնտեսության զարգացումը կլաստերացման համատեքստում, էջ 136-148:

159.Իսահակյան Ռ.Կ., Զբոսաշրջության էվոլյուցիոն դրսևորումները և զարգացման նորարարական հնարավորությունները Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 203-215:

160.Խաչատուրյան Ա.Վ., Նոր տնտեսական քաղաքականության անհրաժեշտությունը Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 44-54:

161.Կյուրեղյան Ա.Ս., ՀՀ տնտեսության զարգացման գերակայությունները գործարար միջավայրի բարելավման համատեքստում, էջ 54-66:

162.Մակարյան Ա.Ռ., Արտահանման խթանման նպատակով համապատասխան ոլորտների ընտրությունը և զբաղվածության քաղաքականության առաջնայնությունները ՀՀ-ում, էջ 66-80:

163.Մանուչարյան Մ.Գ., Վարկավորման նշանակությունը ՀՀ ագրարային ոլորտի զարգացման գործում և դրա բարելավման ուղիները, էջ 148-460:

164.Մարգարյան Հ.Ս., ՀՀ էլեկտրաէներգիայի արտադրության և սպառման շարժնթացի

վերլուծությունը, էջ 215-224:

165.Մարկոսյան Հ.Ա., Միջուկային էներգետիկայի ապագան ժամանակակից տեխնոլոգիական զարգացումների համատեքստում, էջ 224-239:

166.Մխիթարյան Հ.Ս., Բիզնեսի գործընթացային կառավարման հիմնախնդիրները և ներդրումը Հայաստանի Հանրապետությունում, էջ 80-91:

167.Մկրտչյան Ն.Ս., ՀՀ ընթացիկ հաշիվը, դինամիկան և մակրոտնտեսական ցուցանիշների ազդեցությունը դրա վրա, էջ 91-102:

168.Ոսկանյան Գ.Վ., Գյուղատնտեսական վարկերի գծով վարկային ռիսկի կառավարումն ապահովագրության միջոցով, էջ 160-169:

169.Պետրոսյան Լ.Ս., Բնակչության կենսամակարդակի բարելավման ուղիները սովետային տնտեսության նվազեցման համատեքստում, էջ 239-249:

170.Պողոսյան Շ.Պ., Բարձր տեխնոլոգիաները ՀՀ ինովացիոն տնտեսության համակարգում, էջ 169-181:

171.Շահինյան Տ.Վ., ՀՀ բանկերի կողմից մատուցվող ծառայությունների գնահատումը ծախս-արդյունք մեթոդի կիրառմամբ, էջ 102-110:

172.Սարգսյան Ա.Տ., ՀՀ առևտրային բանկերի վարկային ակտիվների դինամիկան ու ազդեցությունը տնտեսական աճի վրա, էջ 249-259:

173.Սարգսյան Լ.Ն., ԵՏՄ անդամակցությամբ պայմանավորված ՀՀ արտահանման ընդլայնման հնարավորությունների և դրանց փաստացի արձանագրած միտումների համեմատական վերլուծություն, էջ 110-124:

174.Սարինյան Ռ.Ն., «Ինչու որոշ երկրներ հարուստ են, իսկ մյուսները՝ աղքատ» էջ 259-272:

175.Փարսադանյան Տ.Ս., Ոչ ռեզիդենտների հարկման մեխանիզմները ՀՀ-ում (շահութահարկ, ԱԱՀ), էջ 124-136:

Հոդվածները հրատարակվել են «ОНТ» Общество науки и творчества, материалы международной научно-практической конференции «Общество науки и творчества» (г. Казань, май 2018г.), Казань, 2018» ժողովածուում

176.Арутюнян В.Л., Арутюнян Т.В., Законодательные и методологические подходы к усовершенствованию исчисления налоговых обязательств в отношении налога на прибыль и подоходного налога, стр. 6-21.

177.Арутюнян В.Л., Арутюнян Т.В., Методологические подходы к исчислению налогов и их особенности за рубежом, стр. 21-27.

Հոդվածները հրատարակվել են «Инновационное развитие потенциала науки и современного образования: сб. статей II Международной научно-практической конференции, Пенза, МЦНС «Наука и Просвещение», 2018» ժողովածուում

178.Азатян Л.С., Текущие состояние органического сельского хозяйства в Армении, стр. 137-139.

179.Азатян Л.С., Экономические проблемы продажи и переработки растениеводческих продуктов, стр. 135-136.

180.Погосян Ш.П., Риски, связанные с накопительной пенсионной системой, стр. 140-142.

Հոդվածները հրատարակվել են «Научные исследования и современное образование» сб. материалов II международной научно-практической конференции 2018г. Чебоксары,

ЦНС “Интерактив плюс”, 2018» ժողովածու

181. Азатян Л.С., Роль и цель инновационной среды, стр. 283-285.

182. Азатян Л.С., Анализ ключевых показателей деятельности животноводство в Республике Армения, стр. 194-198.

Հոլիվոդները հրատարակվել են «Наука, образование, общество: тенденции и перспективы развития. сб. материалов IX международной научно-практической конференции (Чебоксары, 12.02.2018г.), Чебоксары: ЦНС “Интерактив плюс”, 2018» ժողովածու

183. Алоян Р.С., Сущность сельскохозяйственного страхования, стр. 231-233.

184. Баядян А.А., Алоян Р.С., Формирование сельскохозяйственного страхования и его особенности в РА, стр. 236-238.

Հոլիվոդները հրատարակվել են «Новое слово в науке: стратегии развития. сб. материалов IV всероссийской научно-практической конференции с международным участием (Чебоксары, 12.03.2018г.), Чебоксары: ЦНС “Интерактив плюс”, 2018» ժողովածու

185. Алоян Р.С., Анализ ключевых показателей, характеризующих деятельность промышленности, стр. 226-230.

186. Баядян А.А., Факторы препятствующие внедрению сельскохозяйственного страхования и возможности их стимуляции, стр. 106-112.

187. Баядян А.А., Азатян Л.С., Страхование сельскохозяйственных животных и управление их рисками в РА, стр. 230-235.

Հոլիվոդները հրատարակվել են «Актуальные направления научных исследований: перспективы развития. сб. материалов V международной научно-практической конференции (Чебоксары, 23.04.2018г.), Чебоксары: ЦНС “Интерактив плюс”, 2018» ժողովածու

188. Алоян Р.С., Сущность и управление сельскохозяйственными рисками путем индексного страхования, стр. 208-208.

189. Алоян Р.С., Типы моделей сельскохозяйственного страхования и государственная поддержка в этом, стр. 209-210.

Հոլիվոդները հրատարակվել են «Научно-практический электронный журнал “Аллея Науки”, №3 (19), том 1-4, 2018» հանդես

190. Даллакян С.А., Саркисян С.А., Малый и средний бизнес и инновационное предпринимательство в Республике Армения, стр. 240-244.

191. Джалалян К.В., Опыт отдельных стран к привлечению прямых иностранных инвестиций, стр. 412-419.

192. Саргсян А.Т., Экспортные консорциумы как инструмент стимулирования экспорта в Армении, стр. 421-426.

193. Саргсян Л.Н., Возможности расширения экспорта в Армении, стр. 310-315.

194. Grigoryan D.H., Migration and Demographic processes in the Republic of Armenia, pp. 292-296.

Հոլիվոդները հրատարակվել են «Научно-практический электронный журнал “Аллея

Науки», №4(20), (Май, 2018), 2018» հանդեսով

195.Бабаян Э.А., Галстян А.М., Конкуренция и конкурентоспособность - основные факторы успеха в условиях рыночных отношений, стр.317-324.

196.Габриелян Б.В., О подходах определения и оценки инновационной активности, стр. 96-103.

197.Галстян А.М., Ключевые проблемы улучшения налогового администрирования Армении в целях уменьшения теневой экономики, стр. 281-287.

198.Парсаданян Т.С., Методы трансфертного ценообразования и центры ответственности, как способы уклонения от уплаты налогов, стр. 520-524.

Հոդվածները հրատարակվել են «Научно-практический электронный журнал “Аллея Науки», №9 (25), том 1-5, 2018» հանդեսով

199.Бабаян Э.А., Габриелян Б.В., Пути повышения эффективности кадровой стратегии, стр.128-134.

200.Бабаян Э.А., Габриелян Б.В., Высокие технологии как основа поддержания конкурентоспособности предприятия, стр.314-319.

201.Бабаян Э.А., Основные подходы кадровой политики предприятий в сфере высоких технологий, стр. 105-109.

202.Габриелян Б.В., Основы управления инновационной деятельностью предприятия в сфере высоких технологий, стр.129-134.

203.Галстян А.М., Геворгян А.А., Организационно-правовые формы предпринимательской деятельности в сфере малого бизнеса, стр. 75-81.

204.Галстян А.М., Нормативно-правовое регулирование туристской отрасли в республике Армения, стр. 380-385.

205.Галстян А.М., Роль инновационных технологий в развитии туризма, стр. 256-260.

206.Даллакян С.А., Саргсян С.А., Развитие высокотехнологичного производства на основе модели “тройной спирали”, стр. 144-149.

207.Даллакян С.А., Управление рисками институтов микрофинансирования, стр 255-258.

208.Затикян А.Т., Венчурный капитал в системе инновационной деятельности, стр. 218-225.

209.Затикян А.Т., Подходы к формированию национальной инновационной системы в Республике Армения, стр. 355-361.

210.Захарян А.Г., Проблемы стимулирования деятельности высокотехнологичных компаний в Республике Армения, стр. 499-504.

211.Маргарян Г.С., Тенденции развития альтернативных и возобновляемых источников энергии, стр. 163-167.

212.Маркосян А.А., Перспективы развития системы выработки электроэнергии в Республике Армения, стр. 334-340.

213.Петросян Д.А., Концептуальные изменения экономической безопасности в условиях глобализации, стр. 209-214.

214.Саргсян А.Т., Анализ изменения структуры импорта отдельных товарных групп в РА после вступления в ЕАЭС, стр. 86-89.

215.Grigoryan D.H., Becoming member of EAEU and its affecctions to the tariff changing in RA, pp. 472-476.

216.Grigoryan D.H., Comparative analysis of FDI inflow and outflow in RA, pp. 83-86.

Հոդվածները հրատարակվել են «Региональные проблемы преобразования экономики, №4(90), 2018» ամսագրում

217.Саргсян Л.Н., Влияние внешней торговли и прямых иностранных инвестиций на экономический рост страны (на примере стран СНГ), стр. 91-100.

218.Makaryan A.R., Products mapping of the harmonized system standard groups and Armenia's choice for import substitution and export promotion, pp. 84-91.

Հոդվածները հրատարակվել են «Региональные проблемы преобразования экономики, №8(94), 2018» ամսագրում

219.Саргсян А.Т., Управление активами и пассивами банка: суть и развитие, стр. 171-177.

220.Саргсян Л.Н., Влияние экспорта на экономический рост в условиях либерализации торговли, стр. 185-191.

Հոդվածները հրատարակվել են «Региональные проблемы преобразования экономики, №9(95), 2018» ամսագրում

221.Саргсян Л.Н., Перспективы развития торгово-экономических отношений между Арменией и Ираном, стр. 195-203.

222.Makaryan A.R., Armenia's possible issues with respect to applying Common Customs Tariff and prospects on the amounts of transferred customs duties upon accession to the Eurasian Economic Union, pp.178-184.

Հոդվածները հրատարակվել են «Экономическая система современного общества: экономика и управление» сб. материалов IV Международной научно-практической конференции, Под общ. ред. С.С. Чернова, Новосибирск: Изд. ЦРНС, 2018» ժողովածուում

223.Габриелян Б.В., Роль маркетинговых исследований на рынке образовательных услуг, стр. 116-124.

224.Галстян А.М., Методы оценки объемов теневой экономики Армении, стр. 67-78.

Հոդվածները հրատարակվել են «Актуальные вопросы права, экономики и управления, Сб. статей XV международной научно-практической конференции (Пенза 05.10.2018), Пенза, 2018» ժողովածուում

225.Эркойн А.С., Факторы, определяющие потребность в кредитовании и финансировании сельского хозяйства РА, стр. 15-19.

226.Эркойн А.С., Важность оценки институциональной среды и институциональных изменений, Актуальные вопросы права, экономики и управления, стр. 89-93.

Հոդվածները հրատարակվել են «Сб. статей XXXIV Международной научно-практической конференции (г.Москва 02.09.2018г.), Европейский фонд инновационного развития, М., 2018» ժողովածուում

227.Саргсян Л.Н., Маргарян С.А., Изменение структуры экспортной корзины РА в рамках ЕАЭС, стр. 83-87.

228.Шагинян Т.В., Тенденции развития банковских услуг в РА, стр. 48-52.

Հոդվածները հրատարակվել են «Экономическая система современного общества: экономика и управление: сб. материалов IV Международной научно-практической

конференции, Под общ. ред. С.С. Чернова. Новосибирск: Издательство ЦРНС, 2018»
ժողովածու

229.Бабаян Э.А., Геворгян А.А., Особенности развития сферы туризма в Республике Армения, стр. 107-116.

230.Захарян А.Г. Роль транснациональных корпораций в развитии экономики Республики Армения, 132-146.

Հղիվածները հրատարակվել են «Сб. статей XXXVII Международной научно-практической конференции “Стратегии устойчивого развития социально-экономических, биологических и технических систем: современная практика и концепции модернизации” (02.11.2018г., г. Москва), М., ЕФИР, 2018» ժողովածու

231.Хачатурян А.В., Основные препятствия и проблемы развития туризма в Республике Армения, стр. 96-98.

232.Шагинян Т.В., Инновационные пути развития туристического сектора, стр. 96-98.

Հղիվածները հրատարակվել են «Актуальные вопросы экономики и управления: сборник материалов III Международной научно-практической конференции, Новосибирск: Изд. ЦРНС, 2018» ժողովածու

233.Бабаян Э.А., Геворгян А.А., Влияние научно-технического прогресса на развитие отраслей сферы услуг в Республике Армения, стр. 30-36.

234.Габриелян Б.В., Проблема эффективности управления мотивацией, стр. 36-41.

235.Затикян А.Т., Проблемы инновационного развития малого и среднего предпринимательства в Республике Армения, стр. 41-51.

236.Захарян А.Г., Совершенствование налогового законодательства как средство стимулирования деятельности малых и средних предприятий Армении, стр. 51-61.

Հղիվածները հրատարակվել են «Материалы международной научно-практической конференции Наука сегодня: история и современность: материалы международной научно-практической конференции (г. Вологда, 31.10. 2018 г.): часть 2. Вологда: ООО “Маркер”, 2018» ժողովածու

237.Багдасарян К.Ю., Теоретический анализ модели международных налоговых систем, стр. 5-7.

238.Петросян Л.М., Кюрегян А.М., Анализ налогового кодекса Республики Армения, стр. 25-27.

239.Narutyunyan V.L., Narutyunyan T.V. Modern approaches to application of taxation principles with respect to direct taxes, pp.7-10.

Հղիվածները հրատարակվել են «Достижения науки и образования, № 2 (24), 2018» ամսագրու

240.Парсаданян Т.С., Процесс зарубежных механизмов трансфертного ценообразования, стр. 26-30.

241.Шагинян Т.В., Тенденции развития теневой экономики, стр. 30-32.

Հղիվածները հրատարակվել են «Менеджмент и предпринимательство в парадигме устойчивого развития, сб. ст. I Международной научно-практической конференции, (Екатеринбург, 24.05.2018г.) (Том 1), Екатеринбург, Изд-во УрГЭУ, 2018» ժողովածու

242.Затикян А.Т., Современное состояние и развитие малого и среднего предпринимательства в Республике Армения, стр. 97-101.

243.Захарян А.Г., Проблемы совершенствования управления персоналом в акционерных обществах Республики Армения, стр. 101-106.

Հոդվածները հրատարակվել են «Методы, механизмы и факторы международной конкурентоспособности национальных экономических систем: сб. статей Международной научно-практической конференции (25 июля 2018г., г. Самара), Уфа: ОМЕГА САЙНС, 2018» ժողովածուով

244.Кюреghyan А.М., The issues of the diversification of the sectors of economy in the context of the business environment in the Republic of Armenia, pp. 4-9.

245.Petrosyan L.M., The managerial issues of the shadow turnover for food products based on the mimic model, pp. 9-13.

Հոդվածները հրատարակվել են «Научное и образовательное пространство: перспективы развития: материалы VII Междунар. науч.-практ. конф. (Чебоксары, 2018г.), Чебоксары, ЦНС “Интерактив плюс”, 2018» ժողովածուով

246.Погосян Ш.П., Проблемы, связанные с доступностью кредитных ресурсов в малых и средних предприятиях, стр. 264-267.

247.Погосян Ш.П., Лизинг как способ финансирования предприятия, стр. 264-267.

Հոդվածները հրատարակվել են «Особенности развития современной науки: актуальные вопросы, открытия и перспективы: материалы III Международной научно-практической конференции (07.04.2018г. МК-14, г. Новосибирск). Актуальные вопросы управления, экономики и права: материалы III Международной научно-практической конференции (12.04. 2018г., МК-15, г. Омск), 2018, изд. “Quantum”» ժողովածուով

248.Саргсян Л.Н., Арутюнян Г.З., Роль торговых представительств в стимулировании экспорта Армении, стр. 192-197.

249.Саргсян Л.Н., Эффективные методы стимулирования экспорта в Армении, стр. 208-213

Հոդվածները հրատարակվել են «Экономика и гуманитарные исследования: проблемы, тенденции, достижения: сборник материалов III Международной научно-практической конференции, Под общ. ред. С.С. Чернова. Новосибирск: Изд. ЦРНС, 2018» ժողովածուով

250.Бабаян Э.А., Геворгян А.А., Роль малого и среднего бизнеса в экономике Республики Армения, стр. 156-163.

251.Габриелян Б.В. Теоретические основы формирования кадровой политики в условиях кризиса, стр. 168-174.

252.Захарян А.Г., Проблемы повышения конкурентоспособности малых и средних предприятий в Республике Армения, стр. 174-183.

Հոդվածները հրատարակվել են «Развитие и актуальные вопросы современной науки: международный научный журнал № 4(11), под ред. В.И.Вахрушева, Магнитогорск, ИП Вахрушев В.И., 17.04.2018» ժողովածուով

253. Арутюнян В.Л., Тамазян А.Р., Понятие “теневая экономика” и аппарат ассоциируемых с ней понятий, “ стр. 29-38.

254. Kyureghyan A.M., The mechanisms of business Environment, pp. 18-23.

255. Petrosyan L.M., The Factors and Reasons of the Shadow Economy, pp. 23-30.

Հոդվածները հրատարակվել են «International academy journal WEB of scholar: 4(22), vol 3, April 2018, RS Global Sp. z O.O. Scientific educational center Warsaw, Poland, 2018» ամսագրում

256. Kyureghyan A.M., The approaches of management for business environment in the RA, pp. 19-22.

257. Petrosyan L.M., The assessment of the approaches for shadow economy in the context of the analysis of food products, pp. 22-25.

Հոդվածները հրատարակվել են «Norwegian Journal of Development of the International Science, №17/2018, Vol. 2, Oslo 2018» ամսագրում

258. Manucharyan M.G., The proposed institutional system for the implementation of agricultural insurance in the Republic of Armenia, p. 6-8.

259. Manucharyan M.G., Drip irrigation and its investment opportunities in Armenian agriculture, pp. 3-6.

Հոդվածները հրատարակվել են «International Journal of Innovative Technologies in Economy, 4(16) May 2018, Poland, Warsaw» ամսագրում

260. Manucharyan M.G., Employment issues of labor resources in the Republic of Armenia, pp. 73-75.

261. Manucharyan M.G., The role of labor force migration and socio-economic consequences in Armenia, pp. 76-79.

Հոդվածները հրատարակվել են «Magyar Tudomanyos Journal № 21, Hungary, Budapest, 2018» ամսագրում

262. Manucharyan M.G., Unemployment situation and reduction opportunities in the Republic of Armenia, pp. 12-16.

263. Manucharyan M.G., Agricultural credit conditions and solutional communication analysis of the sphere development in RA, pp. 8-12.

Հոդվածները հրատարակվել են «Proceedings of the VII International Scientific and Practical Conference Social and Economic Aspects of Education in Modern Society (November, 2018, Warsaw, Poland), - Warsaw.: RS Global sp.z.O.O., 2018» ժողովածուում

264. Арутюнян В.Л., Пути увеличения налоговых доходов государственного бюджета и реформирования налогового законодательства, стр.19-23.

265. Harutyunyan V.L., The issues of tax relations and implementation tax policy in the Republic of Armenia, pp.13-16.

6. Տնօրենի, գիտական զծով փոխտնօրենի և գիտքարտուղարի գիտական աստիճանը, անունը, ազգանունը:

ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտ

Տնօրեն՝ ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ, տ.գ.դ. Վ.Լ.Հարությունյան

Փոխտնօրեն՝ տ.գ.թ. Հ.Ա.Մարկոսյան
Գիտքարտուղար՝ տ.գ.թ. Ք.Յու.Բաղդասարյան
Էլեկտրոնային փոստ՝ info@economics.sci.am
Կայքէջ՝ www.economics.sci.am

8. Տվյալներ կադրերի վերաբերյալ.

- ա) մինչև 35 տարեկան 0 գիտնական (այդ թվում՝ 0 կին) զբաղեցնում է ղեկավար պաշտոն,
- բ) հաշվետու տարում ընդունվել են 9 երիտասարդ մասնագետ (այդ թվում՝ 3 կին), ազատվել են 6 երիտասարդ մասնագետ (այդ թվում՝ 4 կին),
- գ) մինչև 35 տարեկան գիտաշխատողների թվաքանակը՝ 19
35-ից 60 տարեկան գիտաշխատողների թվաքանակը՝ 11
60 տարեկանից ավելի գիտաշխատողների թվաքանակը՝ 6

9. Հաշվետու տարում պաշտպանվել են 9 թեկնածուական ատենախոսություններ:

10. Տեղեկություններ հաշվետու տարում պատվավոր կոչումների և պարգևատրումների արժանացած գիտնականների մասին (անունը, ազգանունը, պարգևի լրիվ անվանումը):

Հաշվետու տարում պատվավոր կոչումների և պարգևատրումների արժանացած գիտնականներ չկան:

11. Գիտության և կրթության ոլորտում համագործակցությունը ՀՀ բուհերի և այլ կազմակերպությունների հետ՝ նշելով համատեղողների թվաքանակն ըստ կազմակերպությունների, յուրաքանչյուր կազմակերպության հետ համատեղ հրապարակումները:

Ինստիտուտի 9 աշխատակիցներ դասավանդում են ՀՀ ԲՈՒՀ-երում՝

- Երևանի պետական համալսարան՝ 1
- Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարան՝ 2
- Գ.Վ. Պլեխանովի անվան Ռուսաստանի տնտեսագիտական համալսարանի Երևանյան մասնաճյուղ – 1
- Հայաստանում ֆրանսիական համալսարան - 2
- Հայաստանի Խ.Աբովյանի անվան պետական մանկավարժական համալսարան՝ 1,
- Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարան՝ 2,
- ՀՀ ԳԱԱ Միջազգային գիտակրթական կենտրոն՝ 2:

12. Տեղեկություն համատեղ միավորումների (ամբիոններ, լաբորատորիաներ և այլն) մասին:

Համատեղ միավորումներ չեն գործում

Ինստիտուտի տնօրեն,
ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ
տնտ.դոկ., պրոֆեսոր՝

Վ.Լ.Հարությունյան

Գիտքարտուղար,
տնտ.գիտ.թեկնածու՝

Ք.Յու.Բաղդասարյան

Արտոնագրային ցուցանիշները

№	Կազմակերպությունը	Արտոնագրերի հայտերի թիվը	Դրական որոշումների թիվը	Ստացված արտոնագրերի թիվը
1	2	3	4	5
1	ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտ	-	-	-

2018թ. թեմատիկայի ամփոփ տվյալները

№	Կազմակերպությունը	Թեմաների կամ պայմանագրերի թիվը (n) և ֆինանսավորման ծավալը (X հազ. դր.)			
		Նպատակային ֆինանսավորում	Բազային ֆինանսավորում	Թեմատիկ ֆինանսավորում	Տնտ.պայմանագրեր
1	2	3	4	5	6
1	ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտ	-	1 (130968.0)	2 (2270.8)	-

Կազմակերպության անցկացրած հանրապետական և միջազգային գիտական միջոցառումները

№	Միջոցառման անվանումը	Անցկացման վայրն ու ժամանակը, կազմակերպիչները	Մասնակիցների թիվը	
			ընդամենը	այդ թվում՝ արտերկրներից
1	2	3	4	5
1	Հանրապետական գիտաժողով «Սոցիալ -տնտեսական զարգացման արդի հիմնախնդիրները ՀՀ -ում» խորագրով	ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտ, Երևան, հունիսի 8-9, 2018թ.	47	-

Հանրապետական գիտաժողով նվիրված ՀՀ ԳԱԱ հիմնադրման 75 ամյակին «Մոցիալ-տնտեսական զարգացման արդի հիմնախնդիրները ՀՀ -ում» խորագրով	ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտ, Երևան, դեկտեմբեր 3, 2018թ.	22	-
---	--	----	---

Աղյուսակ 4

Աշխատակիցների արտասահման (այդ թվում՝ ԱՊՀ երկրներ) կատարած գործուղումները

№	Կազմակերպությունը	Երկիրը	Գործուղված գիտնականների թվաքանակը		
			Գիտաժողովների և մասնակցելու	Համատեղ գիտական աշխատանք կատարելու	Բանակցությունների և քննարկումների համար
1	2	3	4	5	6
1	ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտ	-	-	-	-

Աղյուսակ 5

Կազմակերպությունում արտասահմանյան գիտնականների ընդունելությունը

№	Կազմակերպությունը	Երկիրը	Ընդունված գիտնականների թվաքանակը		
			Գիտաժողովների և մասնակցելու	Համատեղ գիտական աշխատանք կատարելու	Բանակցությունների և քննարկումների համար
1	2	3	4	5	6
1	ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտ	-	-	-	-

Կազմակերպության միջազգային դրամաշնորհները

№	Կազմակերպությունը	Թեմայի անվանումը	Հիմնադրամի կամ կազմակերպության անվանումը	Դրամաշնորհի ժամկետը		Ֆինանսավորման ծավալը (\$, €, դր., քցճ.)		Թեմայի ղեկավարը
				սկիզբ	ավարտ	ընդհանուր	2018 թ. համար	
1	2	3	4	5		6	7	8
1	ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտ	-	-	-		-	-	-

Կազմակերպության 2018թ. ֆինանսավորման ծավալները

№	Կազմակերպությունը	Բյուջե	Արտաբյուջե	Դրամաշնորհներ		
				արտաբյուջե (\$, €, քցճ.)	արժույթի կուրսը	դրամ
1	2	3	4	5	6	7
1	ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտ	147857.6	4491.6	-	-	-

ԳԱԱ գիտաշխատողների 2018թ. հրապարակումների ընդհանուր քանակը

№	Կազմակերպությունը	Մենագրություններ, ժողովածուներ, գրքեր		Ուսումնական ձեռնարկներ, դասագրքեր		Հոդվածներ, գեկուցումներ		Թեզիսներ	
		Հանրապետ.	Արտասահմ.	Հանրապետ.	Արտասահմ.	Հանրապետ.	Արտասահմ.	Հանրապետ.	Արտասահմ.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

1	ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտ	10	1	-	-	99	165	-	1
---	--	----	---	---	---	----	-----	---	---

Աղյուսակ 9

Ասպիրանտների թվաքանակը

№	Կազմակերպությունը	Ասպիրանտների քանակն (այդ թվում՝ կանայք) առ 01.01.2018թ.		Հաշվետու տարում ասպիրանտուրա են ընդունվել (այդ թվում՝ կանայք)	
		ա/կ.	ա/չկ.	ա/կ.	ա/չկ.
1	2	3	4	5	6
1	ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտ	5 (-)	13 (8)	1 (-)	5 (3)

Աղյուսակ 10

Տվյալներ մասնագիտական խորհուրդների վերաբերյալ

№	Կազմակերպությունը	Ատենախոսության խորհրդի ծածկագիրը	Մասնագիտության ծածկագիրը և անվանումը	Խորհրդի նախագահը, գիտքարտուղարը (գիտ.աստիճան, անուն, ազգանուն)	2018թ. կազմակերպության աշխատակիցների կողմից պաշտպանված ատենախոսությունների թիվը	
					դոկտորական	թեկնածուական
1	2	3	4	5	6	7
1	ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտ	-	-	-	-	-

Աշխատողների թվաքանակի ամփոփ տվյալներն առ 01.01.2019թ.

№	Կազմակերպությունը	Աշխատողների ընդհանուր թիվը	Գիտական աշխատողների ընդհանուր թիվը	ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսներ	ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամներ	Գիտության դոկտորներ	Գիտության թեկնածուներ
1	2	3	4	5	6	7	8
1	ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտ	50	38	1	1	3	22

1. Основные результаты

Исследование темы «Выявление теневого оборота и пути ограничения возможностей скрытия налогов в РА» (руководитель темы член. корр. НАН РА. д.э.н., профессор В.Л.Арутюнян) показало, что за последние два десятилетия внимание экономистов разных стран было сосредоточено на явлении, называемом «теневой экономикой», поскольку нет ни одной страны, приоритетом стратегии экономического развития которой не была бы проблема вскрытия и сокращения теневой экономики. В рамках темы было обстоятельно представлено влияние новых механизмов налогового администрирования и нового налогового законодательства на сбор доходов государственного бюджета, тени, снижение рисков коррупции, при этом подчеркивая необходимость обеспечения равных условий конкуренции, а также были рассмотрены как практические вопросы, так и предложены их возможные решения.

Исследования проводились в контексте разработки соответствующих мер по раскрытию причин возникновения и расширения теневой экономики и политических факторов, оценки объемов теневой экономики и их сокращения.

В рамках темы «Вопросы развития ядерной энергетики в Республике Армения» (руководитель темы к.э.н. А.А.Маркосян) в результате координации международных тенденций в развитии ядерной энергетики было показано, что перспективы развития сектора очень сомнительны в связи с текущими технологическими разработками, что обусловлено сокращением поставок ядерного топлива, несовершенством и отсутствием технологий использования ядерного топлива и ядерных отходов, отсутствием официально функционирующих хранилищ для постоянного хранения ядерных отходов, непрерывным снижением количества новых реакторов, которые будут введены в эксплуатацию, непрерывным снижением стоимости использования возобновляемых источников энергии, повышением конкурентоспособности и другими факторами.

В рамках темы «Проблемы стимулирования экспорта и импортозамещения в РА» (руководитель темы к.э.н. Л.Н.Саргсян) обосновано, что экспорт в РА в 2000-2016 гг. имел довольно высокую степень концентрации на 4-ех видах товаров (драгоценные камни и металлы, недрагоценные металлы, готовая пища, горнодобывающая продукция), в среднем их доля составляла 82.9 % экспорта. Стоит отметить, что в экспорте доминирующим является промежуточное сырье, в производстве которого вес добавленной стоимости сильно ограничен и подвержен значительным колебаниям международных цен, что и увеличивает уязвимость экспорта. Дефицит торгового баланса в 2016 году в РА составил более чем 16 % ВВП, что свидетельствует о значительном несовершенстве внешней торговли.

2. Результаты, полученные базовым финансированием

В рамках темы «Выявление теневого оборота и пути ограничения возможностей скрытия налогов в РА» (руководитель темы член. корр. НАН РА. д.э.н., профессор В.Л.Арутюнян) было показано, что в Армении глубокий анализ и достоверная оценка размеров теневой экономики не были осуществлены ни одной государственной структурой. Итак, использованием прямых методов оценки и путем выявления существующих рисков размеры теневой деятельности по оценкам Комитета государственных доходов в конце декабря 2016 года у крупных налогоплательщиков составили 48.8%, а согласно оценкам различных международных организаций- 35-40%, которая проводится в основном использованием косвенных методов. Насколько бы сложной не была оценка размера теневой экономики, она

очень важна как для анализа экономического роста, так и с точки зрения определения направлений экономической политики. Для более всестороннего представления реальной картины теневой экономики, а также для выявления причин возникновения тени целесообразно не ограничиваться использованием одного или двух методов, а использовать комплекс методов.

В рамках темы «Вопросы развития ядерной энергетики в Республике Армения» (руководитель темы к.э.н. А.А.Маркосян) были выявлены доводы развития ядерной энергетики, среди которых важное значение имеют доступность транспортировки ядерного топлива с экономической точки зрения, относительная дешевизна ядерной энергии, гарантированная мощность, экологическая чистота, а также преграды развития сферы, среди которых импортируемость ядерного топлива, статистическое обоснование исключения ядерных аварий, местоположение армянского АЭС, риски, связанные с терроризмом, моральная амортизация АЭС и нерешенные финансово-экономические задачи строительства нового энергоблока и т.д. Для Армении вопрос о наличии или отсутствии АЭС не может ограничиваться только экономическими обоснованиями. Существование АЭС свидетельствует о статусе Армении как ядерного государства, которое имеет доступ в клуб ядерных государств. В ядерной сфере политика РА должна быть направлена на повышение надежности и продление жизненного цикла рабочих энергоблоков.

В рамках темы «Стимулирование экспорта и проблемы импортозамещения в РА» (руководитель темы к.э.н. Л.Н.Саргсян) анализ регрессионной модели взаимосвязи между экспортом и импортом позволило заключить, что рост экспорта на 1 доллар США приводит к росту ВВП на 0.003 доллара, а рост импорта на 1 доллар-соответственно к росту ВВП на 0.0015 долларов.

Для стимулирования экспорта и замещения импорта был рассчитан ряд сравнительных показателей, в результате чего выявилось, что «Рыбы и ракообразные, моллюски и другие водные беспозвоночные», «Продукты переработки овощей, фруктов, орехов и т.д.», «Безалкогольные и алкогольные напитки и уксус», «Табак и промышленные заменители табака», «Руды, шлак и зола», «Жемчуг, драгоценные и полудрагоценные камни, драгоценные металлы, бижутерия, монеты», «Черные металлы», «Медь и изделия из нее», «Алюминий и изделия из него», «Прочие недрагоценные металлы, металлокерамика, изделия из них», «Часы и их части» товарные группы имеют идентифицированное сравнительное преимущество и они имеют важное значение с точки зрения экспорта и способствуют снижению дефицита текущего счета.

Исследования, проведенные в рамках темы «Сельскохозяйственное страхование РА» (руководитель темы к.э.н. М.Г.Манучарян) показали, что решение проблем страхования сельского хозяйства в РА является основным условием устойчивого и сбалансированного развития аграрной сферы. Спрос на сельскохозяйственное страхование пока еще не высок, что объясняется многими обстоятельствами, из которых можно выделить низкий уровень платежеспособности производителей сельскохозяйственной продукции. В связи с этим в результате наблюдений внедрения системы сельскохозяйственного страхования было обосновано, что государственная поддержка является одной из основных предпосылок эффективности системы.

В рамках темы «Комплексные меры стимулирования малого и среднего предпринимательства (МСП) в РА» (руководитель темы к.э.н. С.А.Даллакян) было показано, что в сфере МСП для решения финансовых задач и для активации малого и среднего бизнеса в экспорте страны, а также для повышения конкурентоспособности продукции на международном рынке следует разработать механизмы

предоставления кредитов банками и кредитными учреждениями сфере МСП, принципом полного или частичного погашения, а также разработать программу освобождения от таможенных пошлин на сырье и материалы, ввозимые с целью экспорта товаров.

Исследования, проведенные в рамках темы «Проблемы формирования платформы для более эффективного сотрудничества в отдельных процессах трансфертного ценообразования» (руководитель темы к.э.н., доцент К.Ю.Багдасарян) показали, что определения транзакций, контролируемых в странах ЕЭС с точки зрения трансфертного ценообразования, почти идентичны, однако в этих странах по-разному определяют контролируемые и не контролируемые транзакции, следовательно и правила трансфертного ценообразования. Закон трансфертного ценообразования для налогоплательщиков РА может вызвать дополнительные обязательства, но введение таких правил позитивно воспринимается иностранными инвесторами. Иностранные предприниматели хотят быть уверенны, что для обеих сторон сделки налоговых органов имеют аналогичные подходы.

В рамках темы «Кластерные механизмы инновационного развития в военной промышленности РА» (руководитель темы к.э.н., доцент Г.Э.Арутюнян) несовершенство законодательной базы представлена как одна из основных препятствий на пути кластеризации в военной промышленности Армении, в связи с которым было предложено в законе РА «О военно-промышленном комплексе» переформулировать определения понятий «политика военной техники», «военно-промышленная деятельность» и «военно-промышленный кластер». Основным препятствием для процессов кластеризации в военной промышленности является информационная асимметрия, отсутствие эффективных связей между различными секторами экономики. В связи с этим, было предложено частично либерализовать публикацию информации о военной промышленности.

3. Полученные результаты тематического финансирования

В рамках темы «Возможности инновационного развития в военной промышленности Армении» обобщенным методом моментов GMM (Generalized method of moments) исследована взаимосвязь между военными расходами и экономическим ростом для двух групп стран: восточно-европейские постсоветские страны (Армения, Россия, Украина, Белорусия, Грузия, Молдова, Азербайджан) и страны с небольшой открытой экономикой (Армения, Израиль, Южная Корея, Сингапур, Тайвань, Швейцария, Финляндия). С помощью «Force Field» анализа и матрицы «Power/Interest» «Stakeholder» анализа, а также методом модифицированного SWOT анализа был оценен потенциал развития военной промышленности в Армении.

4. Результаты прикладных работ

Исследования, проведенные в рамках темы «Выявление теневого оборота и пути ограничения возможностей скрытия налогов в РА» (руководитель темы член.корр. НАН РА, д.э.н., профессор В.Л.Арутюнян) показали, что в последние годы отношение налогов/ВВП почти не изменилось (в 2017 году оно составило 21.1 %, 2018-ом-21.6, а в 2019 планируется 20.7 %), что свидетельствует о том, что значительное снижение теневой экономики или улучшение налогового администрирования не произошло и не планируется, следовательно, анализ мер по снижению тени был сделан по направлениям повышения эффективности системы государственного

управления и надлежащего применения законодательных норм. В рамках исследования проблемы, причины возникновения тени представлены различными факторами: по отраслям экономики, в зависимости от размера организации, существующих рисков, проблем, существующих в законодательной и административной системе и т. д. В рамках поставленных вопросов даны прикладные рекомендации. Представлены механизмы урегулирования теневого сектора РА в соответствии с обеспечением экономической безопасности, национально-государственными интересами.

Исследования, проведенные в рамках темы «Проблемы развития ядерной энергетики в Республике Армения» (руководитель темы к.э.н. А.А.Маркосян) показали, что в сфере ядерной энергетики нецелесообразно организовать строительство нового энергоблока АЭС, так как в целом мире процесс строительства ядерных электростанций характеризуется как непрерывным ростом сметы, так и несоблюдением сроков. Строительство новых ядерных энергоблоков во всем мире сокращается, что ясно показывает падение экономического интереса к ним. В 2016 году во всем мире стартовали работы строительства 3 новых ядерных реакторов (Китай-2, Пакистан-1), а в 2017ом-всего 1 (Индия).

В рамках темы «Проблемы стимулирования экспорта и импортозамещения в РА» (руководитель темы к.э.н. Л.Н.Саргсян) исследования, проведенные параллельно выпуску конкурентоспособной продукции свидетельствуют о том, что необходимо разработать механизмы поддержки его экспорта. С этой целью было предложено расширение сети армянских представителей за рубежом, приобретение товарного знака, являющегося гарантией качества, и его последовательное распространение через все возможные маркетинговые методы на внешних рынках, необходимость участия в международных ярмарках и выставках.

Предложено с целью поддержки экспортеров РА создать платформу экспорта РА, где регистрация организаций будет добровольной и с условием доступного членского взноса. Компании, зарегистрированные в экспортном секторе, представят свою продукцию там, а функцию продвижения платформы будут реализовывать коммерческие представители РА, действующих в разных странах.

Проведенные исследования в рамках темы «Проблемы сельскохозяйственного страхования в РА» (руководитель темы к.э.н. М.Г.Манучарян) свидетельствуют о том, что основным предпосылкам для внедрения работающей системы страхования является комплексная оценка рисков сельскохозяйственного страхования, в соответствии с которым было предложено внедрить комплексные программы оценки рисков за счет государственных средств. Учитывая затратность внедрения действующей системы сельскохозяйственного страхования и стимулирование процессов ограничивающих факторов, оно должно реализовываться поэтапно. Для внедрения сельскохозяйственного страхования необходимым и обязательным условием в определенных областях, в крупных хозяйствах, в отдельных регионах, является осуществление экспериментальных (пилотных) страховых программ, в частности связанные с ограниченными рисками.

В рамках темы «Кластерные механизмы инновационного развития военной промышленности Армении» (руководитель темы к.э.н., доцент Г.Э.Арутюнян) предложено государством инициировать шаги по разработке военно-промышленного кластера одновременно в нескольких регионах Армении, в

частности в Гюмри, рассматривая как ядро кластера воинскую часть Авиационный ремонт (или завод Авиационный ремонт), в Раздане - ЗАО «Демонтаж», в Егварде - «65-ый военный завод», в Горисе - ОАО «Гамма Гориса». Такие предложения кластера обоснованы наличием промышленных, научно-образовательных, транспортных инфраструктур.

1. The Most Important Results

Within the scope of the Research project entitled “Approaches to Identifying Unreported Sales Revenue and Constraining the Chances for Tax Evasion Practices in the Republic of Armenia” (Research Team Leader: Vladimir Liparit Harutyunyan, Corresponding Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia, Doctor of Sciences (Economics), professor) it has been shown that during the last two decades, scholars from various countries were focused on researching “informal and or/shadow economy” phenomenon, since among priorities of economic development of near each nation identification of the size of the shadow economy and the reduction thereof is stressed. The research, in details, provides the impact of new tax administration mechanisms and new tax code, in effect, on collecting the state budget revenues, reducing the size of the shadow economy, and minimizing corruption risks by stressing the importance of ensuring equal competitive conditions; various issues of practical implications have been discussed and addressed by providing possible solutions as well.

The research has been carried out to identify the causes, economic and political facts that result in and explain the emergence of the informal sector and the growth of the size of the underground economy in the context of measuring the size of the shadow economy and elaborating respective measures to reduce the size of thereof.

Within the scope of the Research project entitled “Issues on Developing Nuclear Energy in the Republic of Armenia” (Research Team Leader: Hayk Ashot Markosyan, Candidate of Sciences (Economics)), by structuring the global trends on developing nuclear energy sector it has been shown that the sector development perspectives under the conditions of current technology development are highly subjective and are under the doubt, associated with the decline in the supply of nuclear fuel, lack of and the quality of nuclear wastes’ processing technologies, and of nuclear fuel supplied; lack of storage facilities for permanent maintenance of nuclear wastes; constant decrease of the number of new reactors to be exploited, constant decrease of per unit cost while exploiting the renewable energy; competitiveness increase; and other factors.

Within the scope of the research project entitled “Export Promotion and Import Substitution Issues in the Republic of Armenia” (Research Team Leader: Lilit Norayr Sargsyan, Ph.D. in Economics) it has been justified that exports of the Republic of Armenia was highly concentrated: the average share of 4 product groups (Precious stones and metals, Base metals and articles thereof, Products of prepare food, Mineral production) in the total exports amounted to 82.99% in the period 2000-2016. It is noteworthy to state that intermediary goods exports prevailed over the exports of other goods and the value added thereof created in the production is vulnerable to the changes in the global prices thereof. The trade deficit-to-GDP ratio of the Republic of Armenia comprised more than 16% in 2016 pinpointing the fact of significant trade imbalance.

2. Results of the Projects with the State Funding

Within the scope of the Research project entitled “Approaches to Identifying Unreported Sales Revenue and Constraining the Chances for Tax Evasion Practices in the Republic of Armenia” (Research Team Leader: Vladimir Liparit Harutyunyan, Corresponding Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia, Doctor of Sciences (Economics), professor) it has been shown that no public institution in Armenia has thoroughly analyzed and measured the size of the shadow economy. By utilizing direct methods of measurement and identifying the current risks the calculations carried out by the State Revenue Committee of Armenia at the end of December 2016 show that the amount of Unreported Sales Revenues of large tax-payers comprise about 48.8%, and according to various estimates of the International Organizations that were mainly performed in accordance to indirect methods the above-stated amount varies from 35 to 40%. However, despite the fact how complicated it is to measure the size of the shadow economy, the estimates of the latter one are of high importance for both analyzing the economic growth and defining the directions of the economic policy. It is required not to be constrained with utilizing and applying a single or two methods and use multiple and/or complex ones instead in order to provide the real and comprehensive profile of the informal economy, to have real estimates, to identify the specifics of the economy, and the majority of cause-roots of the underground economy.

Within the scope of the Research project entitled “Issues on Developing Nuclear Energy in the Republic of Armenia” (Research Team Leader: Hayk Ashot Markosyan, Candidate of Sciences (Economics)) the arguments on the developing the nuclear energy have been identified, and among them the affordability of transportation of nuclear fuel, comparatively low cost of the nuclear energy, guaranteed capacity, environmental cleanliness, and impediments to the development of the sector (among them are the import of the nuclear fuel, statistical substantiation of the impossibility of preventing the nuclear power accidents, risks associated with the terroristic attacks on the geographic location of the Armenian Nuclear Power Plant (NPP), outdated equipment of the NPP, and undressed financial and economic issues of constructing new energy block) as well are of high importance from the economic aspect. For Armenia, the necessity of having or not having the NPP is not considered merely from the viewpoint of economic reasonability. The existence of the NPP states about the status of the nuclear state of Armenia that has an access to the club of nuclear nations. In the nuclear sector, the policy of Armenia needs to be channeled at increasing the reliability of the existing energy blocks and extending the exploitation period thereof.

Within the scope of the research project entitled “Export Promotion and Import Substitution Issues in the Republic of Armenia” (Research Team Leader: Lilit Norayr Sargsyan, Ph.D. in Economics) the results of the regression model constructed to identify the role of exports and imports in explaining the economic growth allows concluding that an increase of exports by 1 US dollar could cause an increase in the GDP by 0.003 US dollars, while the same increase in the imports would cause an increase in GDP by 0.0015 US dollars. In order to identify the sectors of the economy for export promotion and import substitution various comparative advantage indices have been computed and it has been substantiated that in the case of the following product groups: Fish and crustaceans, mollusks and other aquatic invertebrates; Preparations of vegetables, fruit, nuts or other parts of plants; Beverages, spirits and vinegar; Tobacco and manufactured tobacco substitutes; Ores, slag and ash; Natural or cultured pearls, precious or semiprecious stones, precious metals, metals clad with precious metal and articles thereof; imitation

jewelry; coin; Iron and steel; Copper and articles thereof; Aluminum and articles thereof; Other base metals; cermets; articles thereof; Clocks and watches and parts thereof, Armenia has a revealed comparative advantage in producing thereof and they are of high importance for exports and assist in reducing the current account deficit.

Within the scope of the research project entitled “Issues of Agricultural Insurance in the Republic of Armenia” (Research Team Leader: Mery Gagik Manucharyan, Ph.D. in Economics) the research results showed that the issues of agricultural insurance to be addressed is one of the main preconditions that will ensure the sustainable and equitable development of the agriculture. The demand for agricultural insurance among farmers is not high enough and is explained by a couple of factors and among them, the following could be singled out: the low level of solvency of the producers of agricultural items. Based on the study of the processes of introducing the agricultural insurance system it has been justified that the State support to the given system is one of the preconditions for productivity growth.

Within the scope of the research project entitled “Complex Measures to Stimulate the Small and Medium-sized Entrepreneurship in the Republic of Armenia” (Research Team Leader: Svetlana Arkadi Dallaqyan, Ph.D. in Economics) it has been shown that in order to address the issue of funding and/or access to finance for the SME sector and activate the participation of the SMEs in export-related transactions, and in order to increase the competitiveness of the goods produced domestically, it is required to design mechanisms aimed at providing loans to the SMEs by the commercial banks and loan organizations at the following principle: loans at preferential rates to be partially or fully covered, and mechanisms that assume preferential forms of collecting customs duties in the case of importing inputs and/or intermediary goods that are imported and used in producing goods to be exported. Make the access to loans more affordable has been stressed, namely for the newly established entities and those ones that are engaged in the processing of agricultural items by ensuring access to the leasing as an alternative to bank loans.

Within the scope of the research project entitled “The Issues of Building a Platform for the Most Effective Cooperation on Separate Procedures of the Transfer Pricing in the Republic of Armenia” (Research Team Leader: Kristine Yuri Baghdasaryan, Ph.D. in Economics) the research results obtained show that the transfer pricing definitions applied and utilized in the EAEU member states are nearly identical however, the approaches to differentiating between controlled and non-controlled transactions vary, hence, the transfer pricing rule differs as well. The law on the Transfer Pricing could cause additional responsibility and obligations for taxpayers in the Republic of Armenia, however, the introduction of such procedures can be considered as a positive signal for attracting foreign investments. The foreign businessmen would like to be sure that for two parties engaged in a transaction similar approaches are applied by tax authorities, and the transaction prices are the market and fair prices.

Within the scope of the research project entitled “The Cluster Mechanisms for Innovative Development of the Defense Industry in the Republic of Armenia” (Research Team Leader: Gayane Ernik Harutyunyan, Ph.D. in Economics, Associate Professor) the incompleteness of law has been considered as one of the major factors hindering the process of clusterization of the defense industry in Armenia, hence it has been proposed to rewrite the definitions of the “military-technical”, “defense industry activity”, and “defense industry cluster” terms in the law of the Republic of Armenia “On the Defense Industry Complex”. By considering the information asymmetry, lack of effective relations and

partnerships among various sectors of the economy, and weak interconnectedness of various sectors of the industry as main impediments to the process of the clusterization of the defense industry, it has been proposed to partially liberalize the release of information on the defense industry.

3. Results of the Thematic Projects with the State Funding

Within the scope of the thematic research project with the State Funding, entitled “The Possibilities for Innovative Development of the Defense Industry in Armenia” (Research Team Leader: Gayane Ernik Harutyunyan, Ph.D. in Economics, Associate Professor) by applying the Generalized Method of Moments the nexus between the spending on defense and economic growth has been studied for two various groups of countries: East European and Post-Soviet nations (Armenia, Russia, Ukraine, Belarus, Moldova, Azerbaijan, Georgia) and small open economies (Armenia, Israel, South Korea, Singapore, Taiwan, Switzerland). By utilizing Force Field and Stakeholder analysis methods, Power/Interest matrix, and modified method of performing the SWOT analysis, the development potential of the defense industry in Armenia has been estimated.

4. Applied Research Results

Within the scope of the Research project entitled “Approaches to Identifying Unreported Sales Revenue and Constraining the Chances for Tax Evasion Practices in the Republic of Armenia” (Research Team Leader: Vladimir Liparit Harutyunyan, Corresponding Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia, Doctor of Sciences (Economics), professor) the studies conducted showed that the tax revenue-to-GDP ratio almost has not been changed in the recent years (21.1% in 2017, 21.6% in 2018 and 20.7% is predicted for 2019), which means that the significant reduction of the size of the shadow economy or improvement of the tax administration hasn't been reported so far and is not expected, therefore, the analysis of the measures aimed at reducing the size of the shadow economy has been carried out focused on enhancing the effectiveness of public administration as well as proper enforcement of legal norms.

In the framework of the studying the main purpose of the research, the main cause-roots of the shadow economy were presented and classified in accordance with different variables and factors such as the industries of the economy, the size of company, current risks, and problems in legal and administration system, and etc. Applied research recommendations have been made in relation to the formulated research questions. Furthermore, specific mechanisms have been proposed to regulate the shadow economy in accordance with ensuring the goals of the state-national interests, and national security, and without hindering the activities of the law-obedient taxpayers, and increasing the effectiveness of identifying those companies that operate, do business (partially or fully) in the informal sector of the economy.

Within the scope of the Research project entitled “Issues on Developing Nuclear Energy in the Republic of Armenia” (Research Team Leader: Hayk Ashot Markosyan, Candidate of Sciences (Economics)) the studies conducted show that it is not expedient to build a new energy block of the Armenian Nuclear Power Plant, since the global trends on constructing the NPPs is characterized by constantly increasing estimated budget and non-compliance with deadlines. The construction of new nuclear blocks in the world is reducing, which shows the decay of economic interest towards the sector. In 2016, the construction of 3 reactors was launched (one in Pakistan and two in China), while in 2017 only the construction of one block was launched in India.

Within the scope of the research project entitled “Export Promotion and Import Substitution Issues in the Republic of Armenia” (Research Team Leader: Lilit Norayr Sargsyan, Ph.D. in Economics) the finding obtained state that along with producing competitive items the studies prove the necessity to elaborate specific mechanisms that would promote the exports thereof. For that purpose the expansion of the Armenian trade representations abroad has been proposed as well as the necessity to obtain trademark certifying the quality and the promotion thereof through all the possible marketing channels along with the participation in different fairs has been substantiated. It was also proposed to create the export platform of the Republic of Armenia to support the exporting firms of the Republic of Armenia, where the registration of the firms will be voluntary and with low membership fee. The exporting firms will present their assortment in the mentioned platform, while the trade representation of Armenia will be in charge of promoting the platform.

Within the scope of the research project entitled “Issues of Agricultural Insurance in the Republic of Armenia” (Research Team Leader: Mery Gagik Manucharyan, Ph.D. in Economics) the studied conducted prove that the main precondition for introducing a viable insurance system is the comprehensive assessment of agricultural risks. For that purpose, it has been proposed to carry out comprehensive risk assessment programs at the expense of the state budget. Considering the costliness of introducing a viable agricultural insurance system, and the factors that hinder the promotion of this process, it should be implemented by stage by stage (and or gradual) approach. The implementation of experimental (pilot) programs in large economies and specific regions is considered a required and necessary precondition before introducing the agricultural insurance system, namely with respect to specific number of risks. In the Republic of Armenia, it is appropriate to commence the insurance of agriculture with insuring the risk of thunderstorms.

Within the scope of the research project entitled “The Cluster Mechanisms for Innovative Development of the Defense Industry in the Republic of Armenia” (Research Team Leader: Gayane Ernik Harutyunyan, Ph.D. in Economics, Associate Professor) it has been proposed that the Government needs to initiate respective steps aimed at creating defense industry clusters simultaneously in several regions of the Republic of Armenia, namely by considering the Defense Aviation Repair and Maintenance Military Unit (or Defense Aviation Repair and Maintenance Plant) as the core of the cluster in Gyumri; with Patnesh CJSC being the core in Hrazadan; considering the 65th military factory CJSC as the core in Yeghvard; while Goris Gamma OJSC being considered as the core of the cluster in Goris. The initiation of clusters are justified and are based on the availability of the respective industrial, science and education, and transportation infrastructure, related and supporting industries (although limited), and on the demand for making the development of the regions more equitable.